

VECTOR®

TYGODNIK POLONII

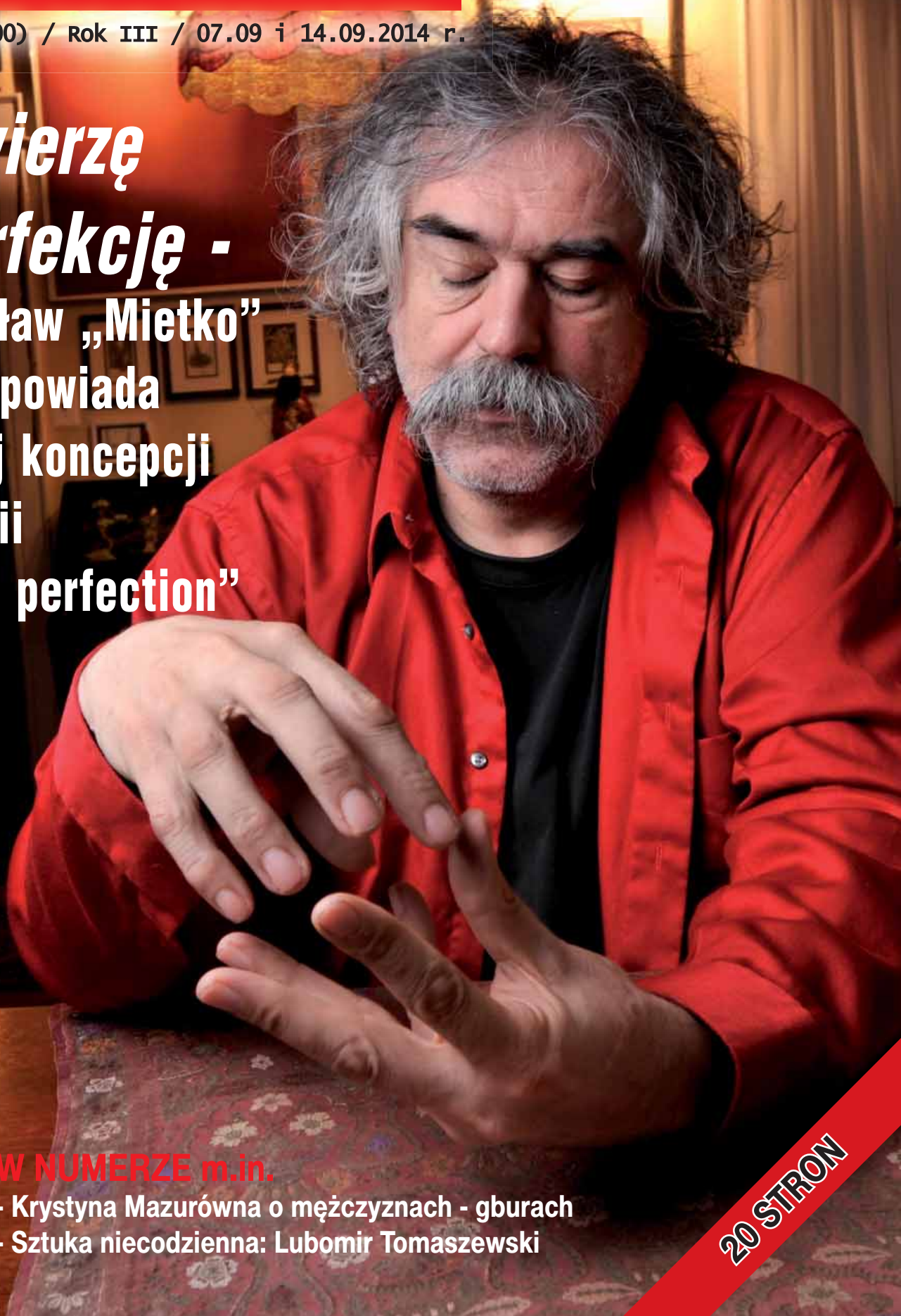
ŁĄCZYMY
POLONIĘ
DOŁĄCZ
DO NAS

Nr 36-37 (99-100) / Rok III / 07.09 i 14.09.2014 r.

HEBDOMADAIRE - VECTOR POLONII - FRANCE - BELGIQUE - LUXEMBOURG - 1,50 € - www.vectorpolonii.com

***Nie wierzę
w perfekcję -
Mieczysław „Mietko”
Rudek opowiada
o swojej koncepcji
fotografii
„War on perfection”***

for: Jean-Baptiste Guillemin

W NUMERZE m.in.

- Krystyna Mazurówna o mężczyznach - gburach
- Sztuka niecodzienna: Lubomir Tomaszewski

20 STRON

GASTT

gastronomie-tendance

HURTOWNIA SPOŻYWCZA

Hurtowy dystrybutor polskich produktów spożywczych zaprasza do współpracy:
Sklepy, Restauracje, Hurtownie, Stowarzyszenia i inne.

OBSŁUGUJEMY:

duże imprezy, bankiety, catering, kiermasze

ZAMÓWIENIA:

01 45 60 44 95, ekspresowe: 06 23 00 48 39
GASTT, Zone SOGARIS - Bâtiment R/S
Place de la logistique, 94150 RUNGIS
email: contact@gastt.fr

WYWIAD TYGODNIA: MIECZYŚLAW „MIETKO” RUDEK

ZAPRASZAMY NA...

Koncert poświęcony muzyce do filmów
Romana Polańskiego

SPIS TREŚCI

4 TU I TERAZ: Od Redakcji

Wspomnienia 1 września 1944
w Le Translay w Pikardii...

5 SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI: Gburzy

6 POLSKIE TROPY: Widziane z Tinquex

7 WYDARZENIA:

- „Polonia 24” znika z ekranu
- Dni Polskie we Flandrii
- W skrócie

8 ADWOKAT RADZI: Skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu

9 NA ZDROWIE: Radosna twórczość

10 - 11 NIE WIERZĘ W PERFEKCJĘ - MIECZYŚLAW „MIETKO” RUDEK OPOWIADA O SWOJEJ KONCEPCJI FOTOGRAFII „WAR ON PERFECTION”

12 VECTOREK

13 ROZRYWKA

14 POWIEŚĆ W ODCINKACH Cezary Dobies, *Wazon sypialny VI/2* Rozdział czwarty – *Lawenda*

15 CO? GDZIE? KIEDY? Kalendarium wydarzeń polonijnych

BYLIŚMY NA... Koncercie Orkiestry Sinfonia Varsovia

16-17 PROGRAM TV

18 HOROSKOP, PRZEPIS KULINARNY, PRENUMERATA

19 OGŁOSZENIA, PRENUMERATA

20 SZTUKA NIECODZIENNA: Wnętrze człowieka. Tomaszewski

s. 4

s. 8

s. 15

s. 20

VECTOR®
TYGODNIK POLONII
depuis 2012

REDACTION EN CHEF
Julita Lech
j.lech@vectorpolonii.com

EDITEUR
Sarl Roi Doré, Editions yot-art

DIRECTEUR DE LA PUBLICATION
Józef Rudek

SIEGE SOCIAL
6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris,
tél. 09 62 62 77 86
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

REDACTION
Anna Garnys, Alicja Połap,
Anna Rudek-Śmiechowska,
Luiza Sawicka-Hofstede, Katarzyna Tymiec

AUTEURS DE TEXTES
Krystyna Mazurówna
Jean-Claude Kociotek
Aleksandra Stenka
Jolanta Boulboule-Kaczorowska
Katarzyna Cukier
Henryka Lorenc (Wróżka Henry)
Katarzyna Nowak-Choux
Marta Płonka

COLLABORATION
Eliza Galon

GRAPHISTE
Paweł Wójcik,
e-mail: pawel.cube3d@gmail.com

IMPRESSION
Printgraph, 32-800 Brzesko,
drukarnia@printgraph.pl

PUBLICITE ET ANNONCES
6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél. 09 62 62 77 86
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

NOTRE SITE WEB
www.vectorpolonii.com

N° Commission Paritaire:
1215 1 92120

ISSN 2264-4717

OD REDAKCJI

W „Grze w klasy” Julio Cortázar pisze: „Wystarczy pomyśleć, ile się zmienia, jeżeli zejdziesz z chodnika i zrobi trzy kroki po jezdni”. Nie, nie namawiamy Państwa do chodzenia po ulicach! Jesteśmy tylko ciekawi, jaki efekt przyniosą nasze nowe posunięcia... Tym razem oddajemy w Państwa ręce numer, do którego nasi stali Czytelnicy przywykli. Jest to jednak dla nas wydanie szczególne – podwójnie. Pierwszą tego przyczyną jest jubileuszowy, setny numer „Vectora Polonii”! Czas płynie tak szybko!

Innym razem wspomniany wyżej pisarz dodaje: „Jedyną rzeczą niezmienną w człowieku jest jego chęć zmieniania”. Dotyczy to także nas... Zamiast

tygodnika, będziemy przygotowujący miesięcznik. Stworzy to dla nas nowe możliwości. Nareszcie będziemy mogli poruszać więcej tematów, wprowadzić więcej działów, rubryk..., zwiększając tym samym naszą ofertę. To drugi powód, dla którego numer ten jest dla nas wyjątkowy, bowiem żegnamy się z obecną formą tygodnika.

Nasze idee pozostają wciąż te same, jednak powtarzając za Heraklitem z Efezu – *panta rhei* – (wszystko płynie), wchodzimy do nowej rzeki. Mamy nadzieję, że zanurzą się Państwo razem z nami!

Avez - vous oeuf?*

wspomnienia 1 września 1944 w Le Translay w Pikardii...

Niemcy jak przychodzili, to zawsze chcieli jajek i tak właśnie pytali: *Avez-vous oeuf?** Na początku wojny po prostu kupowali, chociaż handel z nimi nie był dobrze widziany. A potem smażyli jajecznicę. Z trzynastu jajek! Wyobraża pani sobie?! I w kółko się myli, nawet dwa razy dziennie. Potem jak już zaczęło się lądowanie aliantów, to też chcieli les oeufs, ale nie chcieli płacić. Brali co się da i uciekali. Pamiętam dwóch Niemców, którzy gdzieś znaleźli wózek dziecięcy i na zmianę się wieźli, zawsze to jakiś odpoczynek. Już nie byli tacy groźni i tacy umyć i czyści. Pan Guy Descamps tak sugestywnie relacjonuje wydarzenia sprzed 70 lat jak by to było wczoraj. No cóż, wspomnienia dwunastoletniego dziecka, jakim wtedy był, zawsze są wyjątkowe, zwłaszcza, że słysząc od dorosłych co się dzieje i obserwując codzienną wojenną rzeczywistość, z niecierpliwością czekał na tych, którzy ją zmienią. I wtedy przyszli oni, Polacy na czołgach – żołnierze z generałem Maczkiem. To był 1-wszy września 1944 r. Szli na Abbeville, stacjonowali w naszej wiosce, w angielskich namiotach, o tam na polu, mieli czarne berety.

Pamiętając wspomnienia maczkowców, którzy bardzo tęsknili za normalnym jedzeniem i cierpieli trawienne

Bohater artykułu p.Guy Descamps na trasie, którą 70 lat temu, 1 września, szli Polacy do Abbeville

fol. domena publiczna

katusze po konserwach, a także nie ukrywam, powodowana wrodzoną złośliwością, zadaję pytanie: *Rożumiem, że byliście tak szczęśliwi, że nie żalowaliście jajek i Polacy dostali równie duże omlette jak Niemcy?* Niestety, odpowiedź jest taka jakiej się spodziewam: *No nie, pod koniec wojny byliśmy tacy biedni, mieliśmy tyle jedzenia co dla siebie, a Polacy bardzo lubili swoje konserwy.* No cóż, proza życia. Tak czy inaczej, zawsze to miło wiedzieć, że nasi rodacy również w tym zakątku Pikardii zapisali się złotymi zgłoskami. W latach 30. polscy robotnicy rolni: *O tak, Polacy zawsze rano, żeby się przebudzić przy studni, obmywali twarz lodowatą wodą i ruszali do pracy w polu, a ich kobiety były takie pracowite, po prostu nie usiedziały na miejscu, do dziś pamiętam jak uwielbiały plewić buraki... U taty w gospodarstwie pracował pan Kaczor...*

Jednak to 1. września 1944 r. jest wyjątkowym dniem dla mieszkańców wioski, bo to właśnie wtedy maczkowcy przynieśli im po pięciu latach okupacji upragnioną wolność i stąd poszli do Abbeville, które zostało wyzwolone dwa dni później. W tym dniu zginął polski

żołnierz – Władysław Dzik, pochowany początkowo w okolicach rzeki, później przeniesiony na polski cmentarz w Grainville-Langannerie. General Stanisław Maczek został honorowym obywatelem miasta Abbeville.

Na ścianie jednej z kamienic miasta, na placu Clemenceau, odsłonięto w 2009 r. skromną tablicę z jakże znamienym napisem: *A nos amis Polonais de la 1ère division blindée du général Stanisław Maczek. Libération d'Abbeville le 3 septembre 1944. Merci à nos libérateurs.*

A że życie lubi pisać własne zakończenia, wbrew zaszczytowi historycznym synowa pana Descamps jest Niemką, ukochana wnuczka oswaja go z językiem Goethego, a w opiece nad chorującą małżonką pomagają Polki, które mimo że nie bardzo chcą *biner les bettraves*** to umacniają dobrą opinię o naszym kraju i Rodakach.

Aleksandra Stenka

* Nie do końca poprawna forma pytania: Czy ma pan(i) jajko?

** pielic buraki, a dokładnie spulchniac za pomocą motyczki, by napowietrzyć ziemię lub usunąć chwasty

SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI

fot. z archiwum Krystyny Mazurówny

Gbury

Naprawdę mało brakuje, żebym sobie pomyślała, że wszyscy mężczyźni są gburami. Jakies to takie nieokrzesane, samolubne, pozbawione polotu i myślące tylko o sobie – no, istne gbury! Na szczęście, nie wszyscy. Mój ostatni narzeczony jest zupełnie inny – uroczy, delikatny, otacza mnie czułością i opieką, no – naprawdę, wymarzony partner!

Ala – nawet moi synowie, co to niby starałam się ich jako-tako wychować, wyprowadzić na ludzi porządnych, z szacunkiem dla bliźnich, zwłaszcza dla kobiet, a nie na egoistów – i też wyrosli mi na dwóch porządnych gburów. Dowody? Proszę bardzo!

Dzwoni do mnie mój syneček, i drze się w słuchawkę:
- Matka, jestem godny!!!

A czego on taki niby godny? Nie, nie zaszczytów ani nawet szacunku, godny jest – jak wyjaśnia mi łamaną polszczyzną – godny jest na zupełne drugie i kompot...

- Oczywiście, wpadnij zaraz, już odgrzewam. A co z twoją dziewczyną, nie ma jej w domu? – pytam zatroskana.

- A jest, siedzi tu sobie na kanapie. Czy co, czy ona też nie jest głodna? A nie wiem, nic nie mówiła... A tak, twierdzi, że jest strasznie głodna!

Na mój wniosek przybiegają obydwójce, Baltazar wypycha się oczywiście pierwszy i zajmuje leżące miejsce na kanapie. Na szczęście, francuskiej narzeczonej ani przez główkę nie przechodzi się obrazić, przydreptała za nim, stoi sobie grzecznie obok albo kuca na podłodze przy kanapie i głaszcze swoją śliczną, delikatną rączką grubą, owłosioną łydę mego synalka, wzdychając przy tym słodko:

- Och, jaki on śliczny, jaki kochany, jaki miłusi, ten Baltazarzek!

zarczek!

Ręce opadają. Nic dziwnego, że jak prosiła mnie o nauczenie jej jakiegoś pieszczotliwego słowa po polsku, w rodzaju „kochanie”, „cheri” czy innego „honey”, nauczyłam ją starannie wymawiać „gbur”.

- Tak, tak właśnie możesz w najbardziej intymnych momentach zwracać się do Baltazara, to bardzo do niego pasuje! – przekonałam ją.

- Och, jak ślicznie! – ucieszyło się dziewczę i słodko składając usteczka traktuje swego chłopca per „gbuuuur...” No i ma rację!

Starszy syn, Kasper, też nie lepszy. Jego francuska towarzyszka – sama zresztą wybitna tancerka i choreograf – cierpliwie asystuje przy wszystkich Kasprowych koncertach. Zachwyca się bezustannie – jego działalnością twórczą, jego pomysłami, jego beznadziejnie okrągłym, podziobanym wspomnieniami trądziku młodzieńczego obliczem, nawet jego, lekko już porastającego go po bocznych, słoninką. Biega za nim wszędzie, nosi jego instrumenty, najdłużej z wszystkich widzów bije brawo po jego koncertach. Ostatnio – to jej właśnie zaproponowano prowadzenie konferencji na temat nowatorskiej kreatywności, połączonej z pokazem filmów baletowych w jej choreografii. Oczywiście, przyleciałam – z kwiatami i z prezentem dla nowej gwiazdy, do prestiżowego Palais de Tokyo. Prasa, telewizja, liczni widzowie – a Kaspera ani śladu.

- Co się stało? – pytam. – Chory, wyjechał?

- Nie, tyle że jakoś nie chciało mu się przyjść, ziewał i tak w ogóle...

A to gbur!

Dzwonię do niego w jakiejś ważnej sprawie, ona odbiera i mnie zawiadamia:

- Nie, teraz Kasprowi nie można przeszkadzać, siedzi sobie w wannie i właśnie się kąpa, ach, jaki on jest rozkoszny, puszcza sobie barńki mydlane na brzuszek, śliczny, załat mi całą kąpielkę, jak się bawił w wieloryba, och, jaki to słodki mężczyzna!

Słodki mężczyzna? Straszny gbur, i tyle!!!

Moja koleżanka Renata skarży mi się po cichutku:

- Wiesz, mój mąż nie znosi hałasu. Wolno mi puszczać pralkę tylko wtedy, gdy go nie ma w domu, nie cierpi dźwięku odkurzacza, ja chodzę w miękkich kapciach na paluszkach, żeby go nie rozdrażniać. Przez trzy dni nie wychodził z domu, barany kurzu zaczęły się już kulać pod meblami, aż się doczekałam – wyszedł dzisiaj, żeby poćwiczyć judo. Puściłam pralkę, zmywarkę i odkurzacz na raz, a tu on wraca, bo deszcz zaczął znowu kropić, więc zrezygnował z wycieczki.

Ala mi się dostało za te hałasy, a przecież jestem niewinna – we własnym domu mam się czaić, żeby trochę poodkurzać? Gbur...

Zosia mi opowiada, że jej nowy narzeczony narzeka, że kawa nie najlepsza, że pasta do zębów u niej nie taka, jaką on lubi, że śniadania nie są dosyć odżywcze. Sam nic nie kupuje, bo ma poważne długi, a że jest ambitny – chce je jak najszybciej oddać. Na razie – krytykuje wszystko w domu Zosi, a ja podejrzewam – że jak mu się tylko uda, ucieknie wkrótce do jakiejś innej, która będzie prowadziła dom na wyższej stopie... Ach, jaki gbur!

Edyta twierdzi, że woli już sama dźwigać torbiszczą z zakupami, niż włączać w to męża. Jak go wyśle, zawsze połowy zapomni, nie kupi tego, co potrzebne, za to naznosi dużo zbytecznych artykułów. Ostatnio przydzwigał triumfalnie cały koszyk nieświeżych ryb, bo były bardzo tanie. Nadrobił drugim koszykiem bardzo drogich ośmiornic, podobno prosto z Tajlandii, których nikt nie umiał przyrządzić. Edyta się wręcz ich bała, bo ruszały wszystkimi nogami. Posłany po cebulę przywłókł trzy warkoczki czosnku, argumentując, że to prawie to samo. Zamiast chleba przytargał ryż, bo według jego wyjaśnień ryż ma te same wartości odżywcze, co pieczywo. Może i tak, ale jak z ryżu zrobić dziecku do szkoły kanapki?

Zwolniony z udziału w zakupach, poleguje sobie teraz całymi dniami na kanapie w salonie, ze sprytnym uśmiechem zadowolenia, że mu się udało. Jeszcze jeden gbur, i tyle.

Bożena skarży się, że jej mąż – owszem, obrzucał ją kwiatami, ale nim został jej mężem. Po ślubie – ani pół łodyżki, bo „i po co zielsko w domu, i tak zwiędnie?”.

Co, nie gbur?

Helena zaprosiła faceta do teatru, nabyła dwa bilety, cieszyła się na uzgodnioną przedtem randkę. Facet w przeddzień wieczorem oświadczył jej, że nie pójdzie, bo jednak woli kino. Ten, to gbur naprawdę! Biedna Hela z rozpaczy zaproponowała mi ten wolny bilet, ale ja, niestety, nie mogłam, bo mój ostatni narzeczony prosił mnie o przygotowanie dobrej kolacji, ma przyjechać po jakiejś ważnej konferencji i będzie głodny. Nakupiłam specjalistów, nastąpiła się przy gorącym piecu, otworzyłam dobre wino, żeby nabrało odpowiedniej temperatury, i czekałam. A tu – on dzwoni, że tacy ci koledzy konferencyjni mili, że razem poszli do restauracji – nie, ja nie mogę do nich dojechać, bo daleko, sami mężczyźni, a zresztą są już po zakąskach...

Jak to, czyżby nawet on był gburem???

Krystyna Mazurówna

Rysuje M. Wójtcowicz

WIDZIANE Z TINQUEUX

Letnie wakacje - idealne do odkrywania atmosfery Krakowa

I oto koniec! Wakacje zawsze mijają zbyt szybko. Już czas powrócić do Francji. Smutny to koniec sierpnia, kiedy trzeba opuścić wspaniałą Kraków i wrócić do Tinquex! Sześć tygodni w lipcu i sierpniu, w magicznej atmosferze Krakowa, pod słońcem, ale czasem też i w deszczu.

Pobył i spacerował w tym mieście, bogatym w zabytki z przeszłości, a jednocześnie tętniącym życiem, dzięki obecności tysięcy turystów, zadziwia i dostarcza mocnych wrażeń. Przybywając do Krakowa „czujemy się jak w domu”. Znajdujemy tu wiele podobieństw z Reims - miastem koronacji, ale i pewne różnice: silnie obecne wartości patriotyczne, odniesienie do historii (ceremonie związane z powstaniem w getcie warszawskim, marsz z Krakowa do Kielc śladami I Brygady Kadrowej, Święto Wojska Polskiego obchodzone 15 sierpnia na pamiątkę Cudu nad Wisłą - zwycięskiej bitwy warszawskiej w 1920 r. Równie mocne jest przywiązanie do religii: wyjazd pielgrzymów do Częstochowy, Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”, krakowskie noce „Cracovia Sacra”.

Mogłem zatem odnaleźć miasto, które wciąż tak bardzo mi się podoba, miasto interesujące pod względem kulturalnym, gdzie zawsze dużo się dzieje. W Krakowie, wśród cudownych parków, żyje się naprawdę przyjemnie: spacerować w Parku Jordana, Łasku Wolskim, Ogrodzie Botanicznym, a na Błoniach Krakowskich można też biegać, jeździć na rolkach i na rowerze. Wspaniała zielona okolica, piękny widok na dzwonnice Krakowa, a na zachodzie, dominujący na horyzoncie Kopiec Kościuszki.

„Lekcja śpiewania” na Rynku, w obecności prezydenta B. Komorowskiego.

Miasto pełne wydarzeń kulturalnych i sportowych (finisz Tour de Pologne, nowa Arena i Pałac Kongresowy), miasto tętniące życiem. Podczas dwóch letnich miesięcy wakacyjnych, stało się miastem muzyki, pełnym różnorodnych atrakcji, docenianych przez turystów,

jak np. Cepeliada, sztuka i tańce ludowe na Rynku, Festiwal pierogów czy odkrywanie lokalnych produktów i smaków. To również miasto tak wielu restauracji, barów, pubów oraz klubów muzycznych, że nie sposób ich zliczyć ...

Wszystko to było idealne dla będącej tu po raz drugi Wandy z Reims, uczącej się języka polskiego członkini Stowarzyszenia Francusko-Polskiego w Tinquex, Począwszy od jej przyjazdu i ciepłego powitania przez uroczych, mówiących po francusku, właścicieli apartamentu, w którym zamieszkała, gotowych pomóc w jak najlepszym poznawaniu Krakowa. Mieszkanie, położone w centrum miasta, urządzone ze smakiem i wyrafinowaniem, umeblowane i wyposażone z dbałością o szczegóły i komfort. Czuli się tam dobrze i była zachwycona!

Wanda, która lubi spacerować, mogła odkrywać restauracje, cukiernie, bary w piwnicach ze sklepikami. Zadziwiła ją ilość gołębi w Krakowie. Podczas spacerów na Rynku Głównym lub Plantach, widziała tysiące gołębi zawsze w tym samym miejscu. Mimo że są przyczyną kłopotów, jeśli chodzi o warunki zdrowotne mieszkańców, nikt nie stara się ich pozbyć. Ich obecność jest legendarna. Wszyscy mali krakowianie przychodzą je karmić.

Od przyjazdu, każdy wieczór Wandy kończył się późno w nocy. Chodziła od muzeum do muzeum, zwiedzała najważniejsze obiekty, stare kościoły, Zamek Królewski na Wawelu, a jednak miała wrażenie, że odkryła tylko niewielką część tego, co to piękne miasto ma do zaoferowania! „Kraków to bez wątpienia jedno z najpiękniejszych miast Europy i spanie to nieomalże grzech, skoro jest tyle rzeczy do zrobienia i zobaczenia!”. Wanda chce wrócić do Krakowa ze swoimi dziećmi w okresie Świąt Bożego Narodzenia.

W Parku Strzeleckim: Muzyczny Poranek, koncert „Srebrny jest Paryż”. Francuskie piosenki z udziałem Jagi Wrońskiej. Od lewej: Jarostaw Hanik, Zofia Kociotek, Jaga Wrońska, Kazimierz Madaj i Wanda Chrunyk

POLSKA

„Polonia 24” znika z ekranu

Magazyn „Polonia 24”, koncentrujący się wokół problematyki polskiej i polonijnej, został zdjęty z anteny TV Polonia. Zaprzestanie produkcji programu jest skutkiem oszczędności z powodu przewidywanego mniejszego dofinansowania TVP Polonia przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Nadawana 5 razy w tygodniu, w paśmie wieczornym Polonia 24 zostanie zastąpiona programem „Halo! Polonia!”, który będzie można oglądać we wtorki i w czwartki o godz. 22.00.

Nowy program prezentować będzie najważniejsze wydarzenia z Polski i ze świata, które mają być podawane w formie publicystyczno-reportażowej. Pojawia się w nim również porady oraz opisy miejsc, które warto zobaczyć w naszym kraju.

Widzowie programu Polonia 24 nie są zadowoleni z decyzji zarządu. Na Facebooku powstał fanpage o nazwie „Polonia 24 niech zostanie na wizji”. Sprzeciwiają się oni zdjęciu magazynu z anteny. - *Niestety nasze apele do Ministerstwa Spraw Zagranicznych nie przynoszą efektów. Być może Państwa głos będzie miał większą siłę i spowoduje, że Polonia 24 pozostanie w niezminionej formie* - napisali na profilu przedstawiciele redakcji programu.

Pozbawianie Polaków (mieszkających w różnych kątach świata) jednego z niewielu źródeł informacji na temat ich samych, nie wydaje się być pomysłem właściwym. Polonię 24 zastąpi się programem nadawanym dwa razy w tygodniu. Czy to nie za mało? Jest wielu Rodaków, którzy codziennie oglądali program, jaki informował ich także o najważniejszych wydarzeniach ze świata, stając się samym podstawowym źródłem wiedzy na ten temat.

Internauci podkreślają, że cieszą się z nowego programu, ale nie rozumieją dlaczego ściągany jest dotychczasowy. Tego typu redukcje mogą spowodować, że tak często przecież wyjeżdżający za granicę Polacy mogą poczuć się jeszcze bardziej wyalienowani.

oprac. na podst. www.wirtualnemedi.pl

BELGIA

Dni Polskie we Flandrii

Przez cały wrzesień na terenie północnej Belgii odbędą się Dni Polskie we Flandrii, czyli szereg uroczystości kulturalnych, historycznych i gospodarczych upamiętniających Armię generała Stanisława Maczka.

Bogata historia polsko-flamandzkich stosunków kulturalnych, naukowych i handlowych liczy kilkaset lat. Nie sposób mówić o relacjach łączących Polskę i Flandrię bez wspomnienia Pierwszej Dywizji Pancерnej, która dowodzona przez generała Stanisława Maczka, jako forpoczta armii alianckich, siedemdziesiąt lat temu wyzwoliła północną Belgię. W sierpniu 1944 r. Dywizja liczyła około 16 tys. żołnierzy i 300 czołgów. Brała udział w wyzwoleniu północnej Francji, Belgii, Holandii oraz Niemiec. Wsławiła się między innymi w ciężkiej bitwie pod Falaise, która otworzyła Aliantom drogę do Paryża.

6 września żołnierze Dywizji przekroczyli granicę belgijską w Abele i Westouter, a przez następne 16 dni wyzwolili wiele miast i gmin Flandrii – kolejno leper, Roeselare, Tielt, Aalter, Gandawę, Lokeren, Sint-Niklaas i Beveren. Po wyzwoleniu Zeeuws-Vlaanderen, z początkiem września, polscy żołnierze ponownie przekroczyli granicę, wyzwalaając Rijkveersel, Beerse, Merksplas i Baarle-Hertog.

Polskie Dni we Flandrii, biorą za punkt wyjścia przypadającą w tym roku, okrągłą rocznicę tych wydarzeń. Zachowując wierność pamięci o bohaterach sprzed siedemdziesięciu lat, organizatorzy Dni chcą jednocześnie przybliżyć Polskę współczesną. Na pamiątkę tego wyzwolenia, Ambasada RP wraz z Instytutem Polskim w Brukseli we współpracy z 9 miastami i gminami flamandzkimi zaplanowały szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, historycznym i gospodarczym.

W ciągu całego miesiąca września, oprócz oficjalnych uroczystości upamiętniających, zostaną także wyświetlone polskie filmy tj. „Ida”, „Waleśa. Człowiek z nadziei”, „Sylwester”, „Latająca Maszyna” czy też filmy dokumentalne poświęcone wyzwoleniu. Będzie można posłuchać muzyki w wykonaniu polskich artystów- laureata konkursu Reine Elisabeth Mateusza Borowiaka, Janusza Prusinowskiego Trio, organisty Przemysława Kapituły. Zaś Wydział Promocji, Inwestycji i Handlu zaprezentuje w leper i Tielt możliwości eksportu, importu oraz inwestycji w Polsce.

Dni Polskie we Flandrii zakończą się uroczystościami z udziałem Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego 28 września w Lommel gdzie na polskim cmentarzu leży 257 żołnierzy z I Dywizji Pancерnej.

źródło: Ambasada RP w Brukseli

W SKRÓCIE

POLSKA

Członkowie Rady Europejskiej (szefowie państw UE), wybrali premiera Polski Donalda Tuska na nowego Przewodniczącego Rady Europejskiej. Donald Tusk w swoim wystąpieniu podkreślał wagę poszukiwania kompromisu oraz utrzymania jedności europejskiej.

ŚWIAT

Janusz Bojarski - generał dywizji, jako pierwszy Polak objął stanowisko komendanta Akademii Obrony NATO w Rzymie (NATO Defence College). Został wybrany w zeszłym roku przez Komitet Wojskowy NATO i kieruje jedyną uczelnią Sojuszu, która szkoli wojskowych z państw członkowskich i krajów partnerskich.

BIZNES

Narodowy Bank Polski informuje, że Polska spadła o jedno miejsce w rankingu konkurencyjności Światowego Forum Gospodarczego (WEF) i zajmuje 43. pozycję wśród 148 państw. Najbardziej konkurencyjną gospodarką pozostaje Szwajcaria.

KULTURA

Zdjęcie Łukasza Bożyckiego – fotografa z Warszawy, zatytułowane „Domownik, duch opiekuńczy domu”, wygrało w kategorii „ssaki” w prestiżowym konkursie fotografii przyrodniczej w Londynie, organizowanym przez Muzeum Historii Naturalnej.

SPORT

Reprezentacja Polski nie ma problemów z odniesieniem zwycięstw na mistrzostwach świata w siatkówce. We wrocławskiej Hali Stulecia „Biało-czerwonii” w dobrym stylu pokonali Australię 3:0 (25:17, 25:19, 25:22).

CIEKAWOSTKA

Torqway to polski produkt podbijający świat wynalazków. Pojazd stworzony w Toruniu wygrał już złoty medal na targach wynalazków w Genewie (w kategorii Sport) i nagrodę za najciekawszy wynalazek z Europy w Pittsburgu, a to zapewne nie koniec.

Skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu

Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPCz) jest organem sądownictwa europejskiego, który powołany jest do rozpatrywania spraw dotyczących naruszenia praw zagwarantowanych w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Protokołach Dodatkowych. Wbrew przyjętym wyobrażeniom, nie jest on organem żadnej instytucji europejskiej. Został on utworzony na mocy powyższej konwencji, która również określa jego kompetencje i sposób funkcjonowania.

Konwencja zapewnia poszanowanie praw człowieka, a w szczególności chroni: prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, rzetelnego procesu sądowego, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo zawarcia małżeństwa, wolność wyrażania opinii, wolność myśli, sumienia i wyznania, prawo do skutecznego wniesienia środka odwoławczego, poszanowania mienia, wolności zgromadzeń i swobodnego stowarzyszenia się.

Trybunał nie jest dodatkową instancją odwoławczą od np. wyroków polskich czy belgijskich sądów, nie może ich zmieniać lub uchylać. Skargę do niego można oprzeć jedynie o zarzut naruszenia praw wyszczególnionych w wymienionej wyżej konwencji i protokołach dodatkowych oraz jedynie w sprawach dotyczących władz publicznych – sądów, administracji państwowej, samorządowej. Trybunał nie zajmuje się więc skargami na działania osób prywatnych, przedsiębiorstw, spółek, spółdzielni czy fundacji, o ile nie wykonują one zadań zleconych przez administrację państwową. Naruszenie

praw określonych w konwencji musi dotyczyć strony bezpośrednio i osobiście. Nie znaczy to jednak, że sam skarżący musi być koniecznie osobą fizyczną, skargę może też złożyć np. osoba prawna, przedsiębiorstwo czy stowarzyszenie.

Termin do złożenia skargi to 6 miesięcy od daty podjęcia ostatecznej, prawomocnej decyzji w sprawie. Po tym terminie skarga nie może zostać przyjęta przez Trybunał. Należy jednak wcześniej wyczerpać wszelkie dostępne w kraju środki prawne, w tym odwoławcze, żeby doprowadzić do zadośćuczynienia skutkom naruszenia konwencji. W razie nieskorzystania z jakiegoś środka odwoławczego, należy wykazać, że byłby on nieskuteczny. Nie trzeba natomiast korzystać z pomocy Rzecznika Praw Obywatelskich czy też postępowań nadzwyczajnych, jak wznowienie postępowania, ulaskawienie czy amnestia.

Skargę można napisać w każdym z języków urzędowych Unii Europejskiej, a więc również w języku polskim. Natomiast dalsza procedura przed trybunałem toczy się w języku angielskim lub francuskim.

ADWOKAT RADZI

Skarga powinna spełniać wszystkie wymogi formalne zamieszone w art. 34 i 35. Powinna zawierać:

- 1) krótkie przedstawienie sprawy (streszczenie faktów i zarzuty);
- 2) określenie, które z wolności i praw zostały naruszone;
- 3) informacje o wykorzystywanych środkach prawnych;
- 4) zestawienie wydanych decyzji z krótką informacją o ich treści, dacie wydania i organie, który je podjął. Należy także dołączyć do listu kopie, a nie oryginały tych decyzji, ponieważ dokumenty nie są później zwracane;
- 5) podpis skarżącego, ewentualnie jego przedstawiciela.

Skargi nie musi sporządzać prawnik, można ją napisać osobiście. Sprawa jest rozpatrywana nieodpłatnie, ale skarżący sam musi pokryć koszty np. prowadzenia korespondencji czy pomocy prawnej. Można zwrócić się do Trybunału o bezpłatną pomoc prawną. Trybunał sam nie szuka jednak prawnika, żeby pomógł napisać skargę i nie udziela informacji o przepisach prawnych obowiązujących w państwie, przeciw któremu skierowana jest skarga.

Aby zachować 6-miesięczny termin do wniesienia skargi, wystarczy napisać list, zawierający jasno sformułowane szczegóły skargi. Wtedy kancelaria ETPCz odeśle formularz skargi oraz ewentualnie poprosi o uzupełnienie skargi o dodatkowe wyjaśnienia, dokumenty lub informacje.

Kiedy Trybunał uzna, że istotnie doszło do naruszenia praw określonych w Konwencji, może przyznać od państwa odpowiedzialnego za prawa – zadośćuczynienie pieniężne i ewentualnie zwrot wydatków poniesionych przez skarżącego na wniesienie sprawy. Nie uieważnia jednak krajowych decyzji, nie uchyla krajowych przepisów prawnych, nie rozstrzyga praw ponownie, ani nie podejmuje interwencji w sprawach skarżących bezpośrednio w organie władzy.

Jolanta Boulboule-Kaczorowska
Adwokat w Brukseli i Liège
 e-mail: JBK.avocat@belgacom.net
www.jbkadwokat.be

OGŁOSZENIE

Redakcja tygodnika „Vector Polonii” poszukuje korespondentów z Belgii.

Chcecie podzielić się z nami pomysłami na ciekawe tematy, przekazać informacje o tym, co ważnego dzieje się w środowisku polonijnym w Belgii, znacie barwne osoby, stowarzyszenia, o których warto napisać, piszcie na adres: redakcja@vectorpolonii.com

NA ZDROWIE!

foto: z archiwum autorki tekstu

Radosna twórczość

Powszechnie wiadomo, że „w czasie deszczu dzieci się nudzą”. Co gorsza, czasami nie wiedzą, co ze sobą zrobić, nawet przy lepszej pogodzie. A już całkiem źle, gdy zdarza się to na wakacjach. Wymarzony i wyczekany urlop może się wtedy zmienić w koszmar. Niektórzy rodzice wracają do pracy z nieukrywaną ulgą.

Oczywiście, najlepiej by było, gdyby dzieci mogły w wakacje poszaleć na świeżym powietrzu, poruszać się, zobaczyć coś ciekawego i paść zmęczone i szczęśliwe do łóżka wieczorem. Niestety, czasami rzeczywistość pada deszcz albo przytrafia się inne nieszczęście, jak na przykład choroba. Dobrym rozwiązaniem w tym przypadku mogą okazać się kreatywne (lecz spokojne) zabawy. Najprostsze będzie rysowanie, lecz warto poszukać także innych form aktywności, jak wyklejanki, lepienie z modeliny, własnoręczne wykonywanie zabawek (na przykład pacynki ze skarpetek), a jesienią ludzików z kasztanów i zapalek. Wszystko zależy od wieku i sprawności manualnej dziecka.

Twórcze zabawy mają wiele korzyści: pobudzają wyobraźnię, rozwijają zdolności, pozwalają miło spędzić czas, dostarczają satysfakcji, a także pomagają przezwyciężać smutek. Badacze z Boston College i Brooklyn College wykazali w swoim eksperymencie, że rysowanie znacząco poprawiło humor maluchów. W badaniu wzięły udział dzieci z dwóch grup wiekowych: 6-8 lat oraz 10-12 lat. W pierwszym etapie miały one za zadanie przypomnieć sobie jakieś rozczarowujące wydarzenie ze swojego życia, co obniżyło ich nastrój. Następnie poproszone je o narysowanie (w zależności od przydziału do grupy eksperymentalnej) albo sceny przedstawiającej ten epizod, albo innego, neutralnego zdarzenia. W obu przypadkach mierzono nastrój dzieci przed i po wykonaniu rysunku.

W badaniu testowano powszechnie przyjmowane założenie o możliwości „oczyszczenia się” z negatywnych emocji. Rysowanie negatywnej sceny miałoby uwolnić od nieprzyjemnych wspomnień. Kolejny raz okazało się jednak, że ta, wywodząca się jeszcze ze starożytności, koncepcja nie daje w rzeczywistości efektów. Humor poprawiał się dzieciom z drugiej grupy, czyli tym, które rysowały neutralne zdarzenie. Badacze wnioskowali, iż to, co naprawdę pomogło dzieciom, to oderwanie ich od nieprzyjemnych wspomnień przez twórczą aktywność.

Inne badanie, tym razem na dorosłych, pokazało, że jakakolwiek forma kreatywnego działania poprawia humor. Żeby poczuć się lepiej i szczęśliwiej można nie tylko malować, lecz także grać na instrumencie, pisać czy nawet opracowywać własne przepisy kulinarne.

Świetnym rozwiązaniem na deszczowy lub niezbyt udany dzień może być przygotowanie z dziećmi ciastek i ozdabianie ich kolorowym lukrem i specjalnymi jadalnymi dekoracjami. Radości i satysfakcji będzie ci niemiara, a i smaczny deser przy okazji!

Katarzyna Nowak-Choux

**BILETY
DO 40%
TANIEJ**

MUSÉE DU LOUVRE

Disneyland

Parc Asterix

61
QT

PARKI ROZRYWKI I ATRAKCJE W PARYŻU PO PROMOCYJNYCH CENACH

Bilety dostępne w Boutique 61 Quai de la Tournelle,

61 Quai de la Tournelle, 75005 Paris,

T: +33 (0)1 46 33 21 87, e-mail: 61qt@roidore.com

oraz na stronie www.61qt.com

Nie wierzę w perfekcję - Mieczysław „Mietko” Rudek opowiada o swojej koncepcji fotografii „War on perfection”

Julita Lech: Jakie zawody wykonywał Pan do tej pory?

Mieczysław „Mietko” Rudek: Pierwszy: ceramik; później: bibliotekarz, rysownik w pracowni archeologicznej, malarz szyldów, projektant i wytwórca zabawek z drewna, restaurator mebli, restaurator opraw książkowych, naprawiacz zabytkowych parków i starych drzew (dendrolog). To tyle do 1989 roku, kiedy wyjechałem do Nowego Jorku.

Co robił Pan w Nowym Jorku?

Do Nowego Jorku przybyłem na zaproszenie Zbyszka Legutki, który w tym czasie wydawał z Wojtkiem Fibakiem bibliofilski magazyn o polskich artystach poza Polską „Pro Arte”. Miałem w Lipert Gallery zajmować się wszystkim: od oprawy magazynu po sprzątanie po aukcjach. Jednak jak to w Ameryce..., nie wszystko poszło po maśle, już po niecałym roku rozpoczęła się gonitwa za pracą i nauka angielskiego. Naturalnie, jak każdy przyzwolony imigrant pracowałem na budowie, potem rozosiłem nocą ulotki, potem oprawa obrazów, dalej reperacja zabytkowych dywanów, potem znów stare meble, potem dekoracje na święta Bożego Narodzenia w tanich sklepach w sierpniu aż po Macy's w październiku/listopadzie. W międzyczasie nauczyłem się paru programów graficznych na komputerze (Apple II) i wtedy trafiłem do polonijnej gazety „Nowy Dziennik”, gdzie pracowałem przez 15 lat, zaczynając od ściągania fotek z agencji informacyjnych, a kończąc jako dyrektor artystyczny.

Czym zajmuje się Pan teraz?

Projektowaniem graficznym, prowadzę swoją galerię i robię fotografię artystyczną.

Czym jest dla Pana fotografia we współczesnym świecie?

To pytanie powinno pozostać bez odpowiedzi, bo będzie za długa. Po pierwsze, ze względu na zmiany sprzętu fotograficznego, dzisiaj każdy jest fotografem i nie mówię tego przekornie, czy ironicznie. Dzisiaj każdy wykonuje praktycznie codziennie jakieś fotki. Trudno znaleźć osobę,

Most Pulaski w Nowym Jorku

która nie ma przy sobie czegoś, co robi zdjęcia. Dostępność sprzętowa i praktycznie brak obróbki powodują, że każdy ma na swoim koncie tzw. świetne zdjęcie i to jest całkowita prawda. Coraz częściej nie zamawia się fotografa, żeby uwiecznić rodzinne wydarzenie czy koniec roku w szkole, bo robimy to sami. To byłaby pewnie najważniejsza pozycja fotografii w obecnym świecie. Naturalnie, następnie to ciągle ten fotograf z sąsiedztwa, który robi fotki ślubne i chodzi z aparatem po okolicy, rejestrując w ten sposób przemijanie czasu.

Do tego fotografia reporterska, która zawsze była dla mnie niezwykle inspirująca, bo ona się nie zmieni i będzie potrzebna zawsze, wszak to, co jest w stanie przypad-

kowo „strzelić” reporter, jest niepowtarzalne, bez względu na zmiany w sprzęcie, itd... Wreszcie na końcu, choć dla mnie najważniejsza jest fotografia artystyczna, czyli taka, która idzie do galerii sztuki, a nie do magazynu czy reklamy, która zdobywa coraz bardziej liczącą się pozycję wśród kolekcjonerów. Były już sprzedaże aukcyjne, gdzie fotki osiągały ceny w milionach dolarów.

Jak w takim razie odróżnić fotografię artystyczną od innej?

To po pierwsze zdjęcie zrobione przez artystę, na którym widać, że ma oko twórcy i jest kreatywny, nie reporterskie, nie pamiątkowe i nie reklamowe. To naturalnie definicja na mój użytek, bo chyba nie ma uniwersalnej i pełnej, tak jak nie ma definicji dobrego obrazu.

Posiada Pan własną koncepcję fotografii. Na czym ona polega?

Moja koncepcja jest bardzo prosta: nie znoszę perfekcyjnych zdjęć. Tak w ogóle, to w perfekcję nie wierzę. Chodzi jednak nie o wiarę, ale o to, co wyrabia się z fotografią; i w sensie wyglądu, i sprzętu. Fotografia w przeciwieństwie do malarstwa rejestruje to, co widzi nasze oko. Ja na fotografii nie widzę tego, co widziałem jak robiłem fotkę, i tak się zaczęła koncepcja „War on perfection”.

Tak powstała opowieść filozoficzna, która od tej pory jest moim przewodnikiem w tworzeniu artystycznej fotografii, która trafia do galerii sztuki. Takie widzenie, jakie mogłem osiągnąć przez cyfrowy aparat, było dokładnie moim widzeniem świata od zawsze, ale nie miałem czym tego

fol. Jean-Baptiste Guillemin

MIECZYŚLAW „MIETKO” RUDEK

Urodził się w 1956 roku w Bochni, a od 1989 roku mieszka na stałe w Nowym Jorku. Samouk uprawiający malarstwo, grafikę, fotografię artystyczną praktycznie od dziecka. Jest członkiem American Institute of Graphic Arts i grupy artystycznej założonej przez prof. Lubomira Tomaszewskiego „Emocjonalności”. Pisuje okazjonalnie o polskich artystach do prasy polonijnej i na swoim blogu „Polska sztuka - polscy artyści”. Po maturze w bocheńskim Technikum Mechanicznym wykonywał wiele zawodów, począwszy od ceramika, przez bibliotekarza, do restauratora zabytkowych opraw oraz zabytkowych parków i drzew. Po przyjeździe do Stanów Zjednoczonych rozpoczął pracę w polskiej galerii sztuki „Lipert Gallery”. Przez kolejne lata był dekoratorem, pracownikiem fizycznym na budowie czy nocnym

roznościelem ulotek. Przez piętnaście lat współpracował z polonijną gazetą Nowy Dziennik osiągając stanowisko dyrektora artystycznego. Obecnie prowadzi własną galerię „Emart Gallery”, równocześnie wystawia swoje prace w wielu krajach świata i pisuje o polskich artystach. Największe do tej pory osiągnięcie artystyczne, to udział w prestiżowym biennale fotografii Mois de la Photo w 2012 roku, w Paryżu.

przekazać. Pamiętam ile tygodni się nasiedziałem w ciemni, żeby zrobić na jednym papierze przez naświetlanie fotografię, która będzie częściowo kolorowa, a częściowo czarno-biała. A tu masz, ciach prach i mam na focie bez fotomontażów i żmudnych wyklejank. Fotografię, na której gość ma czarno-białą koszulę i kolorową twarz albo kolorowe usta i oczy, a twarz czarno-białą. To było dla mnie jak wesołe miasteczko dla malucha, gdzie wydaje się, że ta zabawa nie ma końca. Tak też dzisiaj myślę, że ta zabawa nie ma końca, tyle że jest poważnym zajęciem, a nie zabawą. Powstało w ten sposób myślenie, które dziś nazywam „War on perfection”, a każdą kolejną wystawę, a raczej kolejny projekt bitwą „o” lub „z”. Powstają w ten sposób „war on perfection - battle of color”, czy „war on perfection - battle of iPhone”, czy obecny „battle of 3 cities: Bochnia - Paryż - Nowy Jork”.

Co to takiego „War on perfection” i skąd nazwa?

Nazwa jest jakby powstająca sama z siebie, bo w swoich fotogramach walczę z perfekcją w fotografii, czyli nie chcę mieć bardziej błękitnej wody niż ona jest naprawdę, nie chcę mieć na fotografii widocznych porów ludzkiej skóry, bo nasze oko tego nie widzi. „Nasze oko” jest dla mnie podstawą mojego fotograficznego myślenia. Nasze oko nie widzi „perfekcyjnie”. Dlatego zdecydowałem maszerować w swoich fotkach za tym, co widzi oko. Okazało się wtedy, że aparat nie widzi rzeczy w ruchu, bo wszystko jest ostre, no i u mnie nie jest.

Świat, jaki widzimy rusza się non stop, nigdy nie jest w bezruchu a do tego my się ruszamy i nasze gałki oczne się ruszają. Staram się więc robić fotki, gdzie widać ruch, ale nie taki, który reprezentuje np. prędkość, ale taki, jaki robi oko, albo zmiana decyzji patrzącego, gdzie są jego emocje w tym momencie. Przyjąłem regułę z filmu, gdzie Michael Douglas, pokazując na fotografii hamburgera na liście z cenami, pyta podstawiając kasjerowi hamburgera,

Rower po deszczu

jakiego dostał przed sekundą: „What is wrong with this picture?”. Dlatego, że berger z fotki w porównaniu z tym, jakiego otrzymał z kuchni nie ma nic wspólnego. Ten na zdjęciu jest „perfekt”, a ten na talerzu jest zdechły, bez koloru i zapadnięty jak światło po zmierzchu...

Przeniosłem do mojej fotografii brak upiększania świata, a poszedłem w stronę poszukiwania piękna w tym świecie, który mamy i jest obecne, ale tak naprawdę nie mamy poza malarstwem narzędzi do jego rejestrowania.

Moje fotografowanie, które posuwa się także do fotek przy użyciu „pinhole camera” jest świadomie wybraną drogą fotografowania, w dzisiejszym pojęciu „złe”, „niepoprawnie” i nie sprzętowo. Często, żeby uzyskać jakieś zamierzone efekty, muszę cofać się do sprzętu, którego dziś nikt nie używa a często jest trudny do zdobycia, czyli kamery cyfrowe o niskiej rozdzielczości czy długim czasie zapisu dokumentu cyfrowego. Często robię a właściwie najczęściej, fotografie w bardzo złych warunkach oświetleniowych, kiedy oko jest bardzo wybiórcze i stara się przeniknąć ciemność, wyznaczając tym samym strefy widzenia w miejscach, gdzie jest odrobina światła. Tam właśnie z reguły jest najwięcej pięknych rzeczy do sfotografowania i przynoszą najwięcej niespodziewanych, estetycznie efektów.

Jak odbierana jest Pana koncepcja fotografii?

Bardzo różnie. Generalnie jednak moja „War on perfection” się i podoba, i znajduje wielkie zrozumienie wśród publiczności, gorzej z samymi fotkami, kiedy ktoś jest przekonany, że to photoshop, a nie jest albo odwrotnie, i awantura gotowa. Staram się zrobić z moich fotek „przedmiot”,

nie tylko zwykłą fotkę w ramce, to robi dobre wrażenie i niesie ze sobą jakby tajemnicę dodatkową: „A jak on to zrobił?”.

Z którego zdjęcia jest Pan najbardziej zadowolony?

Nie ma takiego. To oceniają ludzie, nie ja, i oni musieliby wybrać.

Jest Pan założycielem i właścicielem Emart Gallery w Nowym Jorku. Pomysł jej założenia był wynikiem jakiejś potrzeby, czy Pana fascynacji?

Uważam, że każdy artysta powinien mieć pracownię/galerię. Dlatego że odległość do klienta się zmniejszyła, bo klient chce poznać artystę, zobaczyć jak pracuje, itd. Druga sprawa, to promocja kumpi i przyjaciół artystów, którzy nie zawsze mają prostą drogę do innych galerii, choć mam także zasłużonych profesorów, którzy mieli u mnie wystawy na swoim koncie.

Jakich artystów Pan promuje?

Jak wspominałem: głównie artystów, których znam i siebie. W większości są to artyści polscy lub polskiego pochodzenia, choć ja uważam, że jak ktoś się przenosi do NY i decyduje, że tu jest jego dom i pracownia, to jest już nie tylko Amerykaninem, ale też nowojorczykiem, co może nawet czasem jest ważniejsze.

Należy Pan do grupy artystycznej – „Emocjonalistów”. Pana postrzeganie sztuki, wydaje mi się, łączy się z założeniami grupy. Czy się mylę?

Tak. Zupełnie się zgadzam z koncepcją naszego założyciela prof. Lubomira Tomaszewskiego, że sztuka musi mówić do odbiorcy i nie powinna wymagać wyjaśnień, a kończyć się na gustach ludzi, czyli ciągle „podoba mi się” powinno być najważniejszą oceną sztuki, a nie recenzje i rozprawy naukowe.

Ciekawa jestem w takim razie, czy naszym Czytelnikom spodoba się Pana zdjęcia. Zamiast „rozprawiać” na ich temat, ustąpmy miejsce obrazom.

Dziękuję!

rozmawiała: Julita Lech

Nowojorski Times Square

SZKOŁA

Skończyły się wakacje i rozpoczęła się szkoła. Niektórzy z Was powrócili do już znanych sobie szkół i z radością odnaleźli swoje koleżanki i kolegów. Inni rozpoczęli nowy etap: przedszkole i szkołę podstawową. Wiele dzieci mieszkających poza Polską kontynuuje również naukę w polskich szkołach za granicą. Wszystkim Wam życzymy, abyście z przyjemnością chodzili do szkoły, a nauka była radosnym odkrywaniem nowego.

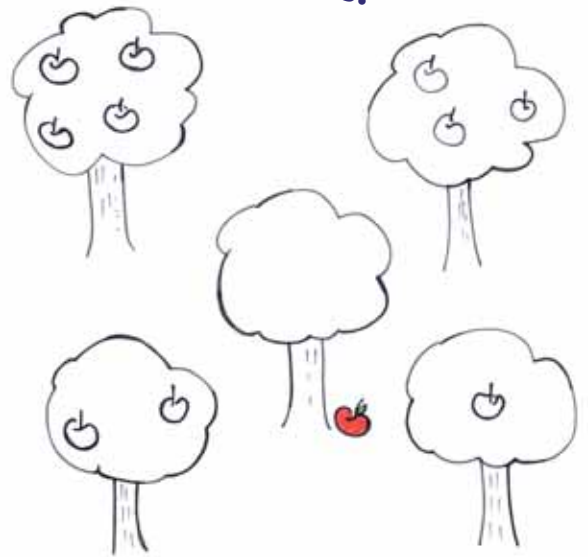

ABECADŁO

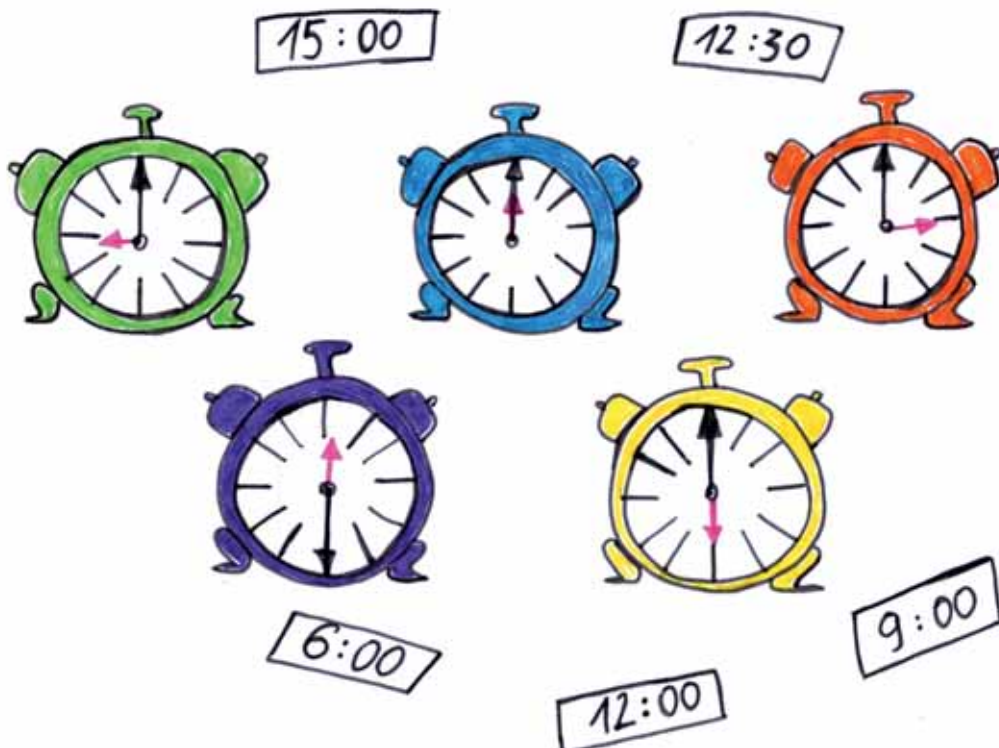
Abecadło z pieca spadło,
O ziemię się hukło,
Rozsypało się po kątach,
Strasznie się potłukło:
I -- zgubiło kropeczkę,
H -- złamało kładeczkę,
B -- zbiło sobie brzuszki,
A -- zwichnęło nóżki,
O -- jak balon pękło,
aż się P przełękło.
T -- daszek zgubiło,
L -- do U wskoczyło,
S -- się wyprostowało,
R -- prawą nogę złamało,
W -- stanęło do góry dnem
i udaje, że jest M.

Julian Tuwim

**DORYSUJ NA DRZEWACH JABŁKA,
TAK ABY NA KAŻDYM Z NICH BYŁO
ICH 5. POKOLORUJ.**

**WRAZ Z ROZPOCZĘCIEM ROKU
SZKOLNEGO WAŻNĄ UMIEJĘTNOŚCIĄ
STAJE SIĘ ODCZYTYWANIE CZASU.
POŁĄCZ ZEGAR Z ZAPISANĄ
GODZINĄ.**

OGŁOSZENIE

Stowarzyszenie Café Bilingue de Vincennes zaprasza wszystkie rodziny dwujęzyczne na spotkania mające na celu podtrzymanie i rozwój języka polskiego. W programie spotkania, dyskusyjne, zajęcia edukacyjno-zabawowe, imprezy okolicznościowe, konferencje i pikniki.

Kontakt:

maria.kozuchowska@gmail.com
cafebilingue.vincennes@gmail.com

D A K   E C

R E   T R Z

P S I   Z A

D A   L A

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Składaki: Zadanie polega na wstawieniu w puste kratki rządów nad obrazkiem takich liter, które w każdym rzędzie utworzą, wraz z ujawnionymi już literami, dwa rzeczowniki pospolite (pisane małą literą). Grupa wpisanych liter jest jednocześnie zakończeniem pierwszego słowa i początkiem drugiego. Z dodanych liter należy ułożyć nazwę zwierzęcia widocznego na obrazku i wpisać ją do kratek dolnego rzędu

wybrał Balladynę	Rio ..., rzeka w południowo- wschodniej	podawane po obiedzie	... Davis, aktorka ("Telma i Luiza")	pot. pomyłony, wariat	opiekuje się nią proboszcz	okrzyk Archimedeś podczas kąpeli	Bogusław, aktor	uchwyt ślusarski
duskrzydłó drewniana brama	szybuje nad Andami	amerykańska wywornia samolotów turytyczny	dzielią historię	jazda tureck za czasów imperium osmańsk	przepływa przez Kolonję		... Medolan	
grupa spółek dominująca i zależna			im. Stanisława Staszica w Krakowie	Cardinale, aktorka				
rywałem z medalem			przodek Hiszpana	pies, znajomy Garfielda	... Zappa, gitarzysta i kompozytor		dziwek	największa pustynia Ziemni
za dużo wrażeń	duże deszcze	gra w filmie	wśród drobni	Instytut Badań Literackich	wejście do spółki			
maloweni chłopcy			peia przysłowowc zła	rozżarzona z krateru	nadpobudliw	Vitor, piłkarz portugalski	pogoda	
big-... mocne uderzenie	lichtarz, świecznik						... Holm, aktor	Turner, właściciel CNN
		ryba z rodzin prażmowelyc					zrzęsza przewodnikó powietrzny	
trunek z soku jabłkowego	buduje trawny			Forest, grał w "Drodze Samuraja" J.Jarmusha				
							lewy dopływ Wisły	

Podpowiedzi: BAIA, CESSNA, WHITAKER, SPAHISI

Rysuje A. Majka

Plac Wogezów był dla Rosy szczególnym miejscem. Lubiała tu przesiadywać na ławce i patrzeć jak bawią się dzieci, nianie spacerują z wózkami, a drzewa przed słońcem chroniły ją czystą zielenią. Zapewne są piękniejsze parki w Paryżu. Ale ten dawał jej moc, pomagał odpocząć i do refleksji skłaniał niezręcznie. Darzyła prawdziwym uczuciem liście, bramy, arkady, kamienice i byłaby dobrym przewodnikiem. Mogła opowiadać o aferze łóżkowej znanego polityka i wskazać, w której kamienicy jego żona kupiła mieszkanie lub wspomnieć dzień, kiedy do restauracji „Ambrozja” niegdyś przybył prezydent Francji i choć spotkanie było nieoficjalne, to cały plac został pozbawiony ruchu. Tak, pamiętała o wszystkim.

Jednak najważniejsze wydarzenie było w roku 2001, kiedy trawniki na placu zostały obsadzone lawendą. Ten obraz często miała przed oczyma. Rzędy kwiatów sprawiły nowy wizerunek. W dodatku szare dachy upodabniały się do fioleto i kolor trawników odnowił otoczenie, tak jak serweta na stole zmienia całą kuchnię. A przy tym woń unosiła się z całego obszaru i w skórę właczała świeżość. Można powiedzieć, że w 2001 roku był tu jeden wielki Flacon des Vosges. Nawet zamach terrorystyczny w Nowym Jorku nie dał się tak zapamiętać Rosie, jak pola lawendy na Placu Wogezów. Zresztą, zamachy w samolotach pojawiały się często i trudno było ten jeden wyodrębnić.

Każda epoka ma jakieś symbole strachu i niesprawiedliwości – coś, co wywołuje panikę i trudno z tym dyskutować. W okresie II wojny światowej i w latach pięćdziesiątych znakami przerażenia były druty kolczaste i piwnice, co wyraźnie mówiły o krematoriach lub zbiorowych mogiłach i wyrwanych paznokciach. W dzisiejszych czasach owym symbolem stał się samolot. Wynalazek stary, ale teraz na stałe wylądował w ludzkiej świadomości. Wystarczy model wstawić w gablotę, choćby w małej galerii, podpisać miejsce katastrofy lub nazwisko polityka, a już myśli lecą w stronę tragedii. Widzą

zamach, terrorizm i samolot, który uderza, samolot, który wybucha, atak na samolot, no i wrak rozproszkowany lub umyty szlauchem. A z drugiej strony są masowe emigracje i tanie linie lotnicze.

- W którą stronę idziecie? Co macie na uwadze w planach spaceru? – zapytała Rosa z troską.

- Chcielibyśmy zwiedzić Marais – odpowiedziała burmistrzowa.

- Najpiękniejsze Marais jest z drugiej strony rue Saint Antoine – oznajmiła Rosa. – Wejdźcie w Saint Paul i odbijcie w prawo, w którykolwiek pasaż. Jeden prowadzi do kościoła, a pozostałe przecinają kamienice i łączą ze sobą pięć uroczych podwórek. I żeby ich zachęcić, uwieść tym Paryżem mniej znanym, ale za to bliższym mieszkańcom, zamierzała przeprowadzić małżeństwo przez ogród i dziedziniec Hotelu Sully, które łączyły Plac Wogezów z Saint Antoine.

Burmistrz patrzył z obojętnością, a burmistrzowa słuchała Rosy w milczeniu i lekko rozwarła usta, przytakiwała, co chwila trzepotała rękami. Była zadowolona i jednocześnie wyglądała jak człowiek ciekawy świata. Mężczyzna stał znużony i wzrokiem wodził po chodniku i łukach, a kobieta skupiała dużą uwagę. Różnica tkwiła nie tylko w płci, ale podobnie jak muzyka brała się z ruchu. On był statyczny, a jednak wybiegał oczyma i błędził myślą od góry do dołu, a ona z wdziękiem umiała słuchać, chociaż przestępowała z nogi na nogę, jakby wróciła z tańców lub dziura zrobiła się w bucie i przemycała mały kamień pod stopę.

Kobieta przy mężczyźnie zwykle mądrzeje, to widać, jakby związek był naturalną potrzebą, pozwalał jej patrzeć na siebie i uczyć od drugiego. Natomiast mężczyzna przy kobiecie głupieje. Niczego się nie uczy. Gdyby przynajmniej zberaniał, ale nie. Staje się on owcą, którą ona prowadzi, gdzie chce.

cdn.

Kalendarium wydarzeń polonijnych

OD 5 DO 28 WRZEŚNIA: Polskie Dni we Flandrii z okazji 70. rocznicy wyzwolenia Flandrii przez 1. Polską Dywizję Pancerną generała Stanisława Maczka, we wrześniu 1944 r. Z tej okazji Ambasada RP wraz z Instytutem Polskim w Brukseli, we współpracy z 9 miastami i gminami flamandzkimi, zaplanowały szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, historycznym i gospodarczym. W ciągu całego miesiąca września, oprócz oficjalnych uroczystości upamiętniających, zostaną także wyświetlone polskie filmy, tj. „Ida”, „Waleśa. Człowiek z nadziei”, „Sylwester”, „Latająca Maszyna” czy też filmy dokumentalne poświęcone wyzwoleniu. Będzie można posłuchać muzyki w wykonaniu polskich artystów - laureata konkursu Reine Elisabeth - Mateusza Borowiaka, Janusza Prusinowskiego Trio, organisty Przemysława Kapituły. Zaś Wydział Promocji, Inwestycji i Handlu zaprezentuje w Leper i Tiel możliwości eksportu, importu oraz inwestycji w Polsce.

Dni Polskie we Flandrii zakończą się 28 września uroczystościami z udziałem Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego w Lommel, gdzie na polskim cmentarzu spoczywa 257 żołnierzy z I Dywizji Pancerniej. Szczegółowy kalendarz wydarzeń znajduje się na stronie Instytutu Polskiego w Brukseli: <http://www.culturepolonaise.eu>

foto: culturepolonaise.eu

Kadr z filmu dokumentalnego „Sylwester” w reżyserii Barta Verstockta. Poetycki portret weterana II wojny światowej Sylwestra Bardzińskiego, czołgisty I Dywizji Pancerniej generała Maczka.

DO 19 WRZEŚNIA: Na ekspozycji *Podróże przez Historię (Les voyages à travers l'Histoire)* zgromadzone

kolekcje kartograficzne Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej w Paryżu, w tym rzadkie edycje map z XVI do XIX wieku. (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż).

20 i 21 WRZEŚNIA (sobota i niedziela): Europejskie Dni Dziedzictwa we Francji, podczas których szereg instytucji i obiektów kulturalnych zostanie udostępniony publiczności bezpłatnie. 20 września chętni będą mogli zwiedzić Bibliotekę Polską w Paryżu.

28 WRZEŚNIA - 5 PAŹDZIERNIKA: Stowarzyszenie „Polonia” Vicoigne świętuje 25 lat istnienia. Z tej okazji odbędzie się szereg uroczystości, m.in. 28 września: polska uroczysta msza św. w Kościele św. Barbary, odprawiona przez Ks. Leszka Wojciechowskiego z Polskiej Misji Katolickiej i animowana przez chór stowarzyszenia, koło muzyczne „Harmonia” z Bully-les-Mines z udziałem zespołu Sokoly z Abscon. Następnie pochód i składanie wieńców pod polskim pomnikiem. 5 października stowarzyszenie zaprasza na wieczór taneczny przy akompaniamencie orkiestry Christiana Kubiaka. Informacje pod numerem telefonu 06 13 95 14 32 (Philippe Bunowski, prezydent Stowarzyszenia). (59590 Vicoigne);

Polscy górnicy z Vicoigne, 1936 r.

30 WRZEŚNIA (wtorek), godz. 19.00: Wernisaż wystawy *Bolesław Biegas i poeci*, przywołującej związki z poezją wszechobecną w twórczości artysty. Ekspozycja będzie czynna do 31 października. (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż);

OD 4 DO 18 PAŹDZIERNIKA: Francuskie tournée Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Słynny na całym świecie zespół da 13 koncertów m.in. w Paryżu, Lyonie, Nantes. Szczegółowy program tournée na stronie zespołu Mazowsze: www.mazowsze.waw.pl

10 PAŹDZIERNIKA (piątek), godz. 20.00: Koncert poświęcony muzyce do filmów Romana Polańskiego. Podczas uroczystości rozdania nagród w 8. edycji SACEM 2014 zabrmi muzyka Krzysztofa Komedy, Wojciecha Kilara, Jerry Goldsmitha, Philippe'a Sarde'a i Alexandra Desplat. Tego wieczoru Orkiestra Filharmoniczna Radia France wykona również utwór Pawła Mykietyna - laureata nagrody SACEM w 2012 r. za muzykę do filmu Essential Killing Jerzego Skolimowskiego - skomponowany na zamówienie Radio France. Prestiżowa nagroda Prix France Musique Sacem jest przyznawana co roku przez Radio France Musique i Sacem Societe des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de musique - autorowi najbardziej oryginalnej muzyki filmowej. (Salle Pleyel: 252, rue du Faubourg Saint-Honoré 75008 Paryż);

foto: institutpolonais.fr

Paweł Mykietyń - laureat nagrody SACEM w 2012 r.

14 PAŹDZIERNIKA (wtorek), godz. 19.00: Projekcja filmu *Ucieczka z kina „Wolność” (1990 r.)* w reżyserii Wojciecha Marczewskiego. (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż).

Więcej informacji na: www.facebook.com/VectorPolonii

BYLIŚMY NA...

Koncerte Orkiestry Sinfonia Varsovia

etnie festiwale muzyczne to nie tylko spotkania ze sztuką, ale i przyjemność obcowania z nią w nietypowych miejscach. Parc du Château de Florans w prowansalskim miasteczku La Roque d'Anthéron zamienia się podczas letnich wakacji w salę koncertową. Od ponad 30 lat odbywa się tutaj jeden z największych festiwali pianistycznych na świecie.

Orkiestra Sinfonia Varsovia pod batutą Roberta Trevino zagrała w sierpniu 6 koncertów, akompaniując największym mistrzom fortepianu, jak również interpretując symfonie Mozarta, Beethovena, Dvořáka, Czajkowskiego... Publiczność w ciepłych okryciach i pod pledami (nawet w Prowansji w środku lata, o godzinie 23.00 jest chłodno) donośnym tupaniem w drewnianą podłogę widowni domagała się bisów i nagradzała owacjami znakomite wykonania utworów.

06:10 Świat się kręci **07:00-07:15** Przyjaciele lasu **07:30** Między nami bocianami **08:00** Pytanie na śniadanie **11:05** Halo Polonia **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:50** Komisarz Alex **14:40** Zapiski Łezągi **14:50** Naturalnie zakreconi **15:25** Złotopolscy **16:00** Latoteka **16:35** Notacje **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Encyklopedia II wojny światowej **18:25** Okrasa łamie przepisy **18:55** Bulionerzy **19:25** W stronę piękna **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Na dobre i na złe **22:00** Reporter Polski **22:40** Virtuoli reż. :Jacek Butrymowicz wyk. :Kazimierz Wysota Dorota Pomykała Arkadiusz Bazak **00:35** Polonia w Komie **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Encyklopedia II wojny światowej **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Na dobre i na złe **03:40** Reporter Polski **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:55** Virtuoli

PIĄTEK 05.09

07:00 Afisz kulturalny **07:10** Polskie drogi **08:40** ARTE w Kultura Prawdziwa władza Watykanu reż. :Jean Michel Meurice **09:50** O dwóch takich o nic nie ukradli film reż. :Łukasz Wyleżalek wyk. :Witold Dębicki Grzegorz Warchoł **11:30** Niedziela ze Stanisławą Celińską **12:25-12:55** Powrót do ulubionych... Z archiwum i pamięci Wojciech Młynarski Róbmny swoje **13:40** Deja vu reż. :Juliusz Machulski wyk. :Jerzy Stuhr Włodimir Golowin Wojciech **15:40** Polskie drogi **17:05** ARTE w Kultura Prawdziwa władza Watykanu **18:05** Cudowny mechanizm film **18:25** O dwóch takich o nic nie ukradli film **20:00** Informacje kulturalne **20:20** Wieczór kinomana Madadayo Madadayo film reż. :Akira Kurosawa wyk. :Tatsuo Matsumura Kyoko Kagawa Hisashi Igawa Joji Tokoro **22:50** Tygodnik Kulturalny **23:45** Jazz noc Bobby McFerrin koncert na festiwalu Alfa koncert **01:00** Informacje kulturalne **01:30** Wieczór kinomana Madadayo Madadayo film **04:00** Hebron moja ziemia film reż. :Giulia Amati Stephen Natanson **05:15** Zakończenie dnia

SOBOTA 06.09

06:40-08:25 Złotopolscy **08:55** Opole **09:40** Zaboga Eko **10:10** Hotel pod żyrątką i nosorożcem **11:00** Crimen **12:10** Łamigłówka **12:20** Pamiętaj o mnie **12:40** Małopole czyli świat **13:35** Makłowicz w podróży **14:05** Na dobre i na złe **15:05** Kampinoski Park Narodowy **16:00** Kulturalni PL **17:00** Słownik polsko@polski **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:55** M jak miłość **18:50** Bałtycki Festiwal Piosenki Karlshamn **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Londryńczycy **21:35** Pamiętaj o mnie **22:00** Polacy tu i tam **22:40** Daleko od siebie film reż. :Feliks Falk wyk. :Artur Zmijewski Małgorzata Foremniak **00:15** Słownik polsko@polski **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:30** Pogoda **02:40** Londryńczycy reż. :Maciej Migas wyk. :Natalia Rybicka Marcin Bosak Przymysław Sadowski Lesław Żurek Grażyna Barszczyńska Rafał Maćkowiak **03:25** Pamiętaj o mnie **03:45** Polacy tu i tam **04:20** Daleko od siebie film

NIEDZIELA 07.09

06:00 Galeria **06:25-07:45** Dwie strony medalu **08:10** Zapiski Łezągi **08:20** Polacy tu i tam **08:55** Łamigłówka **09:00** Tajemnica Sagali **09:35** Ziarno **10:05** Noce i dni **11:00** Święto Dziękczynienia za Płony Jasna Góra **13:35** Pamiętaj o mnie **13:50** Dolny Śląsk Do zobaczenia **14:20** Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie **15:20** Okrasa łamie przepisy **15:50** Alchemia zdrowia i urody **16:05** Skarby prowincji **16:25** Ocalony świat **16:55** Made in Poland **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:50** M jak miłość **18:45** Mazurska Błesiada Kabaretowa **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Ranczo **21:40** Pamiętaj o mnie **22:00** Tygodnik pl **23:00** Noce i dni **00:05** Ocalony świat **00:30** Skarby prowincji **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:30** Pogoda **02:40** Ranczo **03:30** Pamiętaj o mnie **03:50** Tygodnik pl **04:45** Kulturalni **05:40** Dolny Śląsk Do zobaczenia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Opowieści weekendowe: Damski interes film reż. :Krzysztof Zanussi wyk. :Joanna Szczepkowska Marta Lipińska **08:35** Ameryka w prime time'ie Głowa rodziny **09:50** Deja vu **11:50** Informacje kulturalne **12:20** Dokument tygodnia Skandalista George Lucas People vs George Lucas film reż. :Alexandre Philippe **14:00** Iluzja impresja filmowa **14:25** Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie **15:40** wydarzenie aktualne Studio Kultura Rozmowy **16:20** Jak zrobić słońca w trąbę reż. :Yves Robert wyk. :Claude Brasseur Guy Bedos Victor Lanoux Danièle Delorme Anny Duperey **18:15** Tygodnik Kulturalny **19:10** Teledyski zmieniły muzykę Queen **19:35** Teledyski zmieniły muzykę Whitney Houston **20:20** Bilet do kina Dom dusz reż. :Bille August wyk. :Jeremy Irons Meryl Streep Glenn Close Winona Ryder Antonio Banderas **22:50** Freddie Mercury: The Tribute Concert **00:35** Kino nocne Antychryst reż. :Lars von Trier wyk. :Willem Dafoe Charlotte Gainsbourg **02:35** Bilet do kina Dom dusz **04:55** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Opowieści weekendowe: Słaba wiara film reż. :Krzysztof Zanussi wyk. :Dorota Segda **08:35** Teledyski zmieniły muzykę Queen **09:00** Teledyski zmieniły muzykę Whitney Houston **09:45** Kostucha Commare Secca La reż. :Bernardo Bertolucci **11:30** Szlakiem Kolberga Zbigniew Wodecki **12:05** Informacje kulturalne **12:30** Ameryka w prime time'ie Głowa rodziny **13:40** Wielki Wóz reż. :Marek Wortman wyk. :Kazimierz Wysota **15:10** Kamizelka film reż. :Stanisław Jędryka **16:05** Andrea Bocelli koncert z Toskanii **17:15** Niedziela z Urszula Dudziak **18:20** Międzynarodowy Festiwal Muzyki Jazzowej Jazz Jamboree **19:15** Papaya film **20:00** Najsamotniejsza z planet reż. :Julia Lokte **22:00** Studio Kultura Bogdan Dziworski **22:05** Pięćobój nowoczesny **22:15** Dwubój klasyczny film **22:35** Ab Ovo film **22:50** Cyrk Columbia reż. :Danis Tanovic **00:50** Młoda Polska Prawdziwy miód film **01:20** Europejski Stadion Kultury 2014 Haydamaky **02:20** Najsamotniejsza z planet **04:05** Pasma kontemplacyjne **05:00** Zakończenie dnia

iTVN: serial „Pravo Agaty”, września, godz. 21.35

iTVN: film „Ballada o lotniku”, 5 i 12 września godz. 20.50

PONIEDZIAŁEK 08.09

06:10 Mazurska Błesiada Kabaretowa **07:05** W stronę piękna **07:25** Karino **08:00** Pytanie na śniadanie **11:10** Made in Poland **11:40** Galeria **12:00** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Ranczo **13:45** Tygodnik pl **14:40** Kulturalni PL **15:50** Złotopolscy **16:20** Kocham Kino **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Encyklopedia II wojny światowej **18:25** Studio Wschód **18:55** Bulionerzy **19:25** Cafe Historia Historia Polski w podręcznikach anglojęzycznych **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:50** Ja wam pokażę **21:45** Polonia w Komie **22:00** Reporter Polski **22:45** TOMASZ LIS NA ŻYWO **23:45** Portrety Wojenne **00:15** Naszaamia pl **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Encyklopedia II wojny światowej **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Ja wam pokażę **03:40** Reporter Polski **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** TOMASZ LIS NA ŻYWO **05:40** Portrety Wojenne **06:05** Zakończenie dnia

WTOREK 09.09

06:10 Świat się kręci **06:55** Słownik polsko@polski **07:25** Rozalka Ołaboga **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Reporter Polski **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Londryńczycy **13:50** Ocalony świat **14:30** TOMASZ LIS NA ŻYWO **15:35** Złotopolscy **16:05** Tygodnik Kulturalny **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Encyklopedia II wojny światowej **18:25** Portrety Wojenne **18:55** Bulionerzy **19:25** Kogel mogel ówierz w wieku później **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Opjcie Mateusz **21:45** Polonia w Komie **22:00** Halo Polonia **22:45** 35 Wzory Humoru i Satyry **23:40** Ocalone taśmy Gra o Wolność reż. :Jolanta Kessler Krystyna Mokrosińska **00:10** Made in Poland **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Encyklopedia II wojny światowej **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Opjcie Mateusz **03:35** Halo Polonia **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:55** 35 Wzory Humoru i Satyry **05:45** Kogel mogel ówierz w wieku później **06:05** Zakończenie dnia

ŚRODA 10.09

6:05 Świat się kręci **07:05** Ex Libris **07:20** Stawiam na Tolka Banana **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Halo Polonia **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Ja wam pokażę **13:45** Nie ma jak Polska **14:20** Sztuka życia **14:40** 10 lat WPR w Polsce **14:55** Ocalone taśmy **15:30** Notacje **15:45** Złotopolscy **16:10** WOK Wszystko o Kulturze **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Encyklopedia II wojny światowej **18:25** Zaboga Eko **18:55** Bulionerzy **19:25** Włnoteka **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:50** Pogoda na piątek **21:45** Polonia w Komie **22:00** Reporter Polski **22:40** Kabaretowy Klub Dwójki **23:35** Po prostu program Tomasza Sekielskiego **00:15** Nie ma jak Polska **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Encyklopedia II wojny światowej **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Pogoda na piątek **03:40** Reporter Polski **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** Kabaretowy Klub Dwójki **05:35** Zapiski Łezągi **05:45** Włnoteka **06:05** Zakończenie dnia

CZWARTEK 11.09

06:05 Świat się kręci **07:00** Stulecie Świętyń Miłości i Miłosierdzia **07:25** Żegnaj Rockefeller **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Reporter Polski **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:45** Pogoda na piątek **14:35** Włnoteka **14:55** Po prostu program Tomasza Sekielskiego **15:45** Złotopolscy **16:15** XX Festiwal Kultury Kresowej **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Encyklopedia II wojny światowej **18:25** Makłowicz w podróży **18:55** Bulionerzy **19:25** Lidzbarskie Wzory Humoru i Satyry **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Komisarz Alex **21:45** Polonia w Komie **22:00** Halo Polonia **22:45** Trzeci oficer **23:40** Polskie Termpole film reż. :Leszek Wiśniewski **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Encyklopedia II wojny światowej **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Komisarz Alex **03:35** Halo Polonia **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:55** Polskie Termpole **05:40** Nie ma jak Polska **06:05** Zakończenie dnia

07:10 Polskie drogi **09:00** Polska w dokumencie Pożegnanie film reż. :Katarzyna Maciejko Kowalczyk Agnieszka Kowalczyk Magdalena Kowalczyk **09:45** Transport z rajy reż. :Zbigniew Brynych **11:30** Tygodnik Kulturalny **12:20** Powrót do ulubionych... Mój przedział Melchior Wańkowicz film reż. :Piotr Morawski **13:30** Hania film reż. :Stanisław Wohl Krzysztof Wierzbiański **15:15** Polskie drogi **17:05** Polska w dokumencie Pożegnanie film reż. :Katarzyna Maciejko Kowalczyk Agnieszka Kowalczyk Magdalena Kowalczyk **17:45** Filharmonia w Szczecinie **18:15** Baza ludzi umarłych reż. :Czesław Petelski **20:20** Teatr Włnotek Siedem pięter reż. :Andrzej Barański **22:05** Mamut reż. :Łukasz Moodyson **00:15** Młoda Polska One film krótkometrażowy **00:45** Kino nocne Zad wielkiego wieloryba film fabularny reż. :Mariusz Trelński **02:20** Amjad Sabri & Brothers koncert **03:20** Dolny Śląsk Do zobaczenia **03:45** Przysłowia film **03:50** Pasma kontemplacyjne **04:55** Zakończenie dnia

07:10 Polskie drogi **08:50** Portrety Komu skrzypce a komu fufala film **09:55** Przyjaciel wesołego diabła film reż. :Jerzy Łukaszewicz **11:30** Logografowie **12:10** Powrót do ulubionych... Bez próby Czym jest dla ciebie piosenka **13:20** Parę osób mały czas reż. :Andrzej Barański wyk. :Krystyna Janda **15:20** Polskie drogi **17:05** Portrety Komu skrzypce a komu fufala film **18:00** Dokumentario film reż. :Małgorzata Bosek **18:20** Studio Kultura Filmy Carlosa Saury **18:25** Anna i wilki reż. :Carlos Saura **20:20** Jak przetrwać epidemię film reż. :David France wyk. :Bill Bahman David Barr Gregg Bordowitz George Bush **22:20** Podać rękę diabłu reż. :Roger Spottiswoode wyk. :Roy Dupuis Jean Hugues Anglade Justin Craig Amanda Alden **00:20** Więcej niż fikcja Brukowiec film reż. :Errol Morris **02:00** Kino nocne Kwaderskie życie na obczyźnie film reż. :Andrzej Barański wyk. :Marek Bukowski Bożena Dykiel Magdalena Wójcik Artur Barciś Jan Frycz Marek Walczewski Ewa Buczko Cynthia Kaszyńska **03:55** WOK Wszystko o Kulturze **04:40** Teledysk **05:00** Zakończenie dnia

07:10 Polskie drogi **08:50** Świat w dokumencie Pocatunek Putina film reż. :Lise Birk Pedersen **10:05** Bliskie spotkania z Wesołym Diabłem film reż. :Jerzy Łukaszewicz **11:30** Szewach Spotkania raz jeszcze Szymon Szurmiej **12:05** Niedziela Barabasza film **12:40** Powrót do ulubionych... Godzina z Mieczysławem Czechowiczem reż. :Barbara Satacka **13:50** Koniec wakacji film reż. :Marcin Krzyształowicz **15:20** Polskie drogi **17:05** Świat w dokumencie Pocatunek Putina film reż. :Lise Birk Pedersen **18:15** Koniec wakacji film reż. :Marcin Krzyształowicz **19:45** Ziegenort film reż. :Tomasz Popakul **20:20** Pogorzeli reż. :Denise Villeneuve wyk. :Lubna Azabal Allen Altman Maxim Gaudette Melissa Desormeaux Poulin **22:40** Podróż na wschód Żyła sobie baba reż. :Andrzej Smirnov wyk. :Darya Ekamasova Nina Ruslanowa Wladislaw Abashin Roman Madyanov **01:25** Kino nocne Wygrany film **03:30** Teledysk **04:35** Zakończenie dnia

PIĄTEK 05.09

07:20 Powstańcy **07:30** Naszaarmia.pl **08:05** Lotnicy kosmonauci **09:10** Pogranicze w ogniu **10:15** Komunikaty Wojenne **10:20** Kartki z PRL u **11:00** Statkiem po trawie film **12:00** Generałowie Hitlera Canaris: szpieg **12:55** Ten który zestrzelił Boeinga film **13:50** Kronika obłożonej Warszawy **14:00** Obłożenie **14:10** Warszawska niedziela **14:25** Z kamera po kraju **14:45** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:20-15:50** Sensacje XX wieku **16:25** Spór o historię Blaski i ośnienie wywiadu II Rzeczypospolitej **17:00** Pogranicze w ogniu **18:05** Kalendarium historyczne Bydgoszcz 1939 **18:40** Komunikaty Wojenne **18:45** Człowiek który chciał zatrzymać holocaust **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Generałowie Hitlera Paulus: renegat **20:35** Flesz historii **21:00** Było nie minęło **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:45** Szerokie tory **23:15** Czarny serial **23:45** Fabryka była cudowna **00:20** Małe ojczyzny **00:50** Naszaarmia.pl **01:15** List do syna **01:50** Kontrapunkt Być Koptem **02:25** Z archiwum porucznika Broka **02:55** Komunikaty Wojenne **03:10** Zakończenie dnia

SOBOTA 06.09

07:20 Powstańcy **07:30** Naszaarmia.pl **08:05** Święty Graal **08:50** Komunikaty Wojenne **09:00** Biała wizytówka **10:05** Dowódcy AK Godziemba gen broni Kazimierz Sosnkowski **10:35** Komunikaty Wojenne **10:45** Wielka historia małych miast **11:10** Małe Ojczyzny **11:45** Generałowie Hitlera Paulus: renegat **12:35** Komunikaty Wojenne **12:45** Pasek jest drapieżnikiem Słowiński Park Narodowy **13:45** Mazury nieodkryte **14:00** Szerokie tory **14:35** Spór o historię Blaski i ośnienie wywiadu II Rzeczypospolitej **15:20** Dzieje kultury polskiej **16:20** Encyklopedia II wojny światowej **17:00** Biała wizytówka **18:00** Dowódcy AK Bór gen Dywizji Tadeusz Komorowski **18:30** Komunikaty Wojenne **18:40** Cafe Historia **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Archiwum istnień **21:00** Kolo historii Pierwsza Kadrowa **21:40** Tajemnice początków Polski Miasto zatopionych bogów **22:35** Żółta bluzka ze spadochronu **23:10** Encyklopedia II wojny światowej **23:35** Wędzmin **00:35** Polska i świat z historią w tle Westerplatte jeszcze jedna historia **01:00** Naszaarmia.pl **01:30** Hitler i wiedza tajemna **02:35** Przemówienie dni **03:00** Komunikaty Wojenne **03:15** Zakończenie dnia

NIEDZIELA 07.09

07:20 Powstańcy **07:30** Naszaarmia.pl **08:00** Pierwsie chrześcijaństwo **08:35** Komunikaty Wojenne **08:40** swego nie znanie **09:00** Biała wizytówka **10:00** Dowódcy AK **10:35** Dzieje kultury polskiej **11:45** Hitler i wiedza tajemna **12:50** Między światami **13:50** Mazury nieodkryte **14:05** Szerokie tory **14:40** Dziewczyna szuka miłości film **16:00** Komunikaty Wojenne **16:05** Obłożenie film **16:15** Kronika obłożonej Warszawy **16:30** Encyklopedia II wojny światowej **17:00** Biała wizytówka **18:00** Dowódcy AK **18:30** Komunikaty Wojenne **18:35** Ex Libris **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Wielki test **21:25** Haracz szarego dnia **23:00** Ex Libris **23:20** Encyklopedia II wojny światowej **23:50** Wędzmin **00:45** Naszaarmia.pl **01:20** Dżem film **02:15** Młodzianka staruszka **03:05** Komunikaty Wojenne **03:20** Zakończenie dnia

05:55 Rzeka kłamstw **06:45** Ugotowani program **07:10** Rozmowy w toku **07:55** Dzień dobry TVN **11:00** Ukryta prawda serial **11:45** Na Wspólnej serial **12:10** Perfekcyjna Pani Domu program **13:00** Uwaga Pirat program **13:35** Diabeł wie lepiej **14:20-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Wawa NON STOP serial **15:25** Pomysł na weekend program **15:50** Rzeka kłamstw **16:40** Szkoła serial **17:25** Rozmowy w toku **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:35** Sport **19:45** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Kuchenne rewolucje program **20:50** Ballada o lotniku film reżyseria: Vitaliy Vorobyov **22:25** Superwizjer **22:50** Zbrodnie niedoskonałe Rzym serial **23:40** Magiel Towarzystwo program **00:15** Rzeka kłamstw **01:05** Rozmowy w toku **01:50** Ukryta prawda serial **02:35** Matki za kratami serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:55** Wawa NON STOP serial **04:40-04:47** Serwis pogodowy **04:50** Pomysł na weekend program **05:15** Szkoła serial

05:55 Układ Warszawski serial **06:45** Kuchenne rewolucje program **07:40** Prawo Agaty serial **08:30** Dzień dobry TVN **10:55** Maja w ogrodzie **11:20** Co za tydzień **11:40** Smakuj świat z Pascalem Algieria program **12:15** Pomysł na weekend program **12:40** Kobieta na krańcu świata program **13:05** Rok w puszczy **13:40** Ballada o lotniku film reżyseria: Vitaliy Vorobyov **15:15** Odrobina Polski program **15:25** Obce rośliny w lasach **15:50** Kto poślubił mojego syna **16:35** Top Model program **17:20** Tylko mnie Kochaj reżyseria: Ryszard Zatorski **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** Mam talent program **21:20** Legowisko żmii serial **22:10** Matki za kratami serial **22:35** Kobieta na krańcu świata program **23:00** Akta oszustów serial **23:30** Trzy róże Ewy **01:00** Trzynasty apostoł Wybraniec **02:00** Superwizjer **02:25** Magiel Towarzystwo program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Tylko mnie Kochaj reżyseria: Ryszard Zatorski **05:30** Obce rośliny w lasach

05:55 Metamorfozy Doroty Szelągowskiej program **06:30** Uwaga Pirat program **07:05** Odrobina Polski program **07:15** Co za tydzień **07:40** Perfekcyjna Pani Domu program **08:30** Dzień dobry TVN **10:55** Mam talent program **12:10** Legowisko żmii serial **13:00** Gorycz tropików serial **14:00** Wielki Mecz vs TVN transmisja meczu **15:35** Doradca smaku program **15:45** Na Wspólnej Omnibus serial **17:10** Ugotowani **17:55** O tym się mówi **18:10** Polscy bohaterowie wojenni serial **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program **20:25** Mama kontra mama program **21:10** Lekarze serial **22:00** Na językach program **22:45** Kuchenne rewolucje program **23:30** Ballada o lotniku film reżyseria: Vitaliy Vorobyov **01:05** Matki za kratami serial **01:30** Miasto Kobiet **02:15** Kuba Wojewódzki **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Mam talent program **05:05** O tym się mówi **05:20** Rok w puszczy

iTVN: serila „Rzeka kłamstw”, od pn. do pt., godz. 15.50

iTVN: program „Polscy bohaterowie wojenni”, od 7 września w każdą niedzielę o godzinie 18.10

PONIEDZIAŁEK 08.09

07:20 Był taki dzień **07:22** Powstańcy Dzień **07:30** Naszaarmia.pl **08:00** Pierwsza wojna światowa **08:50** Komunikaty Wojenne **09:00** Pogranicze w ogniu **10:05** Kolo historii Pierwsza Kadrowa **10:45** Między światami film **11:45** Kontrapunkt Być Koptem reż. Michał Król Maciej Grabysa **12:20** Bydgoszcz reż. Urszula Guźlecka **12:50** Komunikaty Wojenne **13:00** Haracz szarego dnia reż. Roman Wionczek **14:35** Było nie minęło **15:15-15:45** Sensacje XX wieku **16:20** Cafe Historia **16:40** Regiony z Historią Stare Babice **17:00** Pogranicze w ogniu **18:05** Kalendarium historyczne Bez komentarza Dożynki w PRL **18:30** Kiedy rano jadę osiemnastką **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Flesz historii **20:00** Ex Libris **20:15** Spór o historię Polityka ministra Becka **20:55** Było nie minęło **21:35-22:10** Sensacje XX wieku **22:40-23:45** Generał Polskich Nadziei Władysław Anders **00:55** Naszaarmia.pl **01:30** Dziewczyna szuka miłości **02:55** Obłożenie film **03:10** Kronika obłożonej Warszawy **03:20** Komunikaty Wojenne **03:40** Zakończenie dnia

05:55 Rzeka kłamstw **06:45** Pomysł na weekend program **07:10** Rozmowy w toku **07:55** Dzień dobry TVN **11:00** Ukryta prawda serial **11:45** Pani Gadżet program poradnikowy **12:10** Lekarze serial **13:00** Smakuj świat z Pascalem Algieria program **13:35** Diabeł wie lepiej **14:20-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Wawa NON STOP serial **15:25** SOS Uroda program poradnikowy **15:50** Rzeka kłamstw **16:40** Szkoła serial **17:25** Rozmowy w toku **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:35** Sport **19:45** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:10** Na Wspólnej serial **20:35** Magiel Towarzystwo program **21:10** Ugotowani program **21:35** Top Model program **22:20** Trzynasty apostoł Wybraniec serial **23:20** Miasto Kobiet **00:05** Odrobina Polski program **00:15** Rzeka kłamstw **01:05** Rozmowy w toku **01:50** Ukryta prawda serial **02:35** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:55** Wawa NON STOP serial **04:40-04:47** Serwis pogodowy **04:50** Co za tydzień **05:15** Szkoła serial

WTOREK 09.09

07:20 Był taki dzień **07:22** Powstańcy Dzień **07:30** Naszaarmia.pl **08:00** Pierwsza wojna światowa **08:50** Komunikaty Wojenne **09:00** Pogranicze w ogniu **10:10** Flesz historii **10:25** Komunikaty Wojenne **10:35** Naturalnie zakreconi **11:05** Okrasa lamie przepisy **11:35** Zejść na ziemię film **12:35-13:40** Generał Polskich Nadziei Władysław Anders **14:50** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:20-15:50** Sensacje XX wieku **16:25** Kartki z PRL u **17:00** Tajemnica twierdzy szczyfów **18:00** Kalendarium historyczne Teatr historii Sochaczew **18:35** Komunikaty Wojenne **18:40** Flesz historii **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Generałowie Hitlera **20:35** Cafe Historia **21:00** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Haytarna reż. Ahtem Seytablayev **00:15** Tatarska baśń film **00:45** Notacje Jan Karski Nie liczone się z Polską **00:55** Naszaarmia.pl **01:25** Skłamałam! reż. Mieczysław Krawicz **02:50** Komunikaty Wojenne **03:05** Zakończenie dnia

05:55 Rzeka kłamstw **06:45** Ugotowani program **07:10** Rozmowy w toku **07:55** Dzień dobry TVN **11:00** Ukryta prawda serial **11:45** Na Wspólnej serial **12:10** Top Model program **13:00** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program **13:25** Odrobina Polski program **13:35** Diabeł wie lepiej **14:20-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Wawa NON STOP serial **15:25** Zawody 24h program **15:50** Rzeka kłamstw **16:40** Szkoła serial **17:25** Rozmowy w toku **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:35** Sport **19:45** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:10** Na Wspólnej serial **20:35** Idealna niania program **21:10** Ugotowani program **21:35** Prawo Agaty serial **22:20** O tym się mówi **22:35** Kuba Wojewódzki **23:20** Gorycz tropików serial **00:15** Rzeka kłamstw **01:05** Rozmowy w toku **01:50** Ukryta prawda serial **02:35** Maja w ogrodzie **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:55** Wawa NON STOP serial **04:40-04:47** Serwis pogodowy **04:50** Zawody 24h program **05:15** Szkoła serial

ŚRODA 10.09

07:20 Był taki dzień **07:22** Powstańcy Dzień **07:30** Naszaarmia.pl **08:05** Pierwsza wojna światowa **09:05** Tajemnica twierdzy szczyfów **10:00** Spór o historię Polityka ministra Becka **10:45** Nie ma jak Polska **11:15** Makłowicz w podróży **11:50** Generałowie Hitlera **12:35** Komunikaty Wojenne **12:50** Na odsiecz Wiedniowi reż. Lucyna Smolińska Mieczysław Sroka wyk. Jerzy Bińczycki Anna Dymna **14:25** swego nie znanie **14:45** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:15-15:50** Sensacje XX wieku **16:20** Kolo historii Moja dusza należy do Polski **17:00** Tajemnica twierdzy szczyfów **18:00** Kalendarium historyczne Polskie Termopile film reż. Leszek Wiśniewski **18:50** Ex Libris **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Generałowie Hitlera **20:40** Flesz historii **21:00** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:45** Ułani Andersa film reż. Krzysztof Nowak Janusz Sidor **23:45** Gdzie rosną poziomki film **00:50** Naszaarmia.pl **01:25** Haytarna **02:50** Komunikaty Wojenne **03:05** Zakończenie dnia

05:55 Rzeka kłamstw **06:45** Ugotowani program **07:10** Rozmowy w toku **07:55** Dzień dobry TVN **11:00** Ukryta prawda serial **11:45** Na Wspólnej serial **12:10** Prawo Agaty serial **13:00** Idealna niania program **13:35** Diabeł wie lepiej **14:20-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Wawa NON STOP serial **15:25** Kobieta na krańcu świata program **15:50** Rzeka kłamstw **16:40** Szkoła serial **17:25** Rozmowy w toku **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:35** Sport **19:45** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:10** Na Wspólnej serial **20:35** Stylowy **21:10** Ugotowani program **21:35** Kto poślubił mojego syna **22:20** Urodzone by latać **23:10** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu **23:35** Smakuj świat z Pascalem Algieria **00:10** Doradca smaku program **00:15** Rzeka kłamstw **01:05** Rozmowy w toku **01:50** Ukryta prawda serial **02:35** Kobieta na krańcu świata program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:55** Wawa NON STOP serial **04:40-04:47** Serwis pogodowy **04:50** SOS Uroda **05:15** Szkoła serial

CZWARTEK 11.09

07:20 Był taki dzień **07:22** Powstańcy Dzień **07:30** Naszaarmia.pl **08:00** Pierwsza wojna światowa **09:00** Tajemnica twierdzy szczyfów **09:50** Komunikaty Wojenne **10:00** Cafe Historia **10:20** Regiony z Historią **10:40** Dzika Polska **11:10** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:45** Generałowie Hitlera **12:40** Ułani Andersa film **13:45** Gdzie rosną poziomki film **14:50** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:20-15:50** Sensacje XX wieku **16:25** Flesz historii **16:40** Ex Libris **17:00** Tajemnica twierdzy szczyfów **18:00** Kalendarium historyczne Epitafium dla orłów film **18:40** Nazajutrz **18:55** Komunikaty Wojenne **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Gdy świat się wali **20:45** Komunikaty Wojenne **21:00** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **21:40-22:05** Sensacje XX wieku **22:30** Powstańcy **22:35** Komunikaty Wojenne **22:40** Szerokie tory **23:10** Kartki z PRL u **23:50** Czarny serial **00:20** Małe ojczyzny **00:50** Naszaarmia.pl **01:25** WTC Związowiec nadziei film **02:25** Tajemnice początków Polski **03:00** Komunikaty Wojenne **03:15** Zakończenie dnia

05:55 Rzeka kłamstw **06:45** Ugotowani program **07:10** Rozmowy w toku **07:55** Dzień dobry TVN **11:00** Ukryta prawda serial **11:45** Na Wspólnej serial **12:10** Kto poślubił mojego syna **13:00** Stylowy **13:35** Diabeł wie lepiej **14:20-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Wawa NON STOP serial **15:25** Pani Gadżet program poradnikowy **15:50** Rzeka kłamstw **16:40** Szkoła serial **17:25** Rozmowy w toku **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:35** Sport **19:45** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:10** Na Wspólnej serial **20:35** Uwaga Pirat **21:10** Ugotowani program **21:35** Perfekcyjna Pani Domu **22:20** Miasto Kobiet **23:05** Mama kontra mama program **23:50** Co za tydzień **00:15** Rzeka kłamstw **01:05** Rozmowy w toku **01:50** Ukryta prawda serial **02:35** O tym się mówi **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:55** Wawa NON STOP serial **04:40-04:47** Serwis pogodowy **04:50** Pani Gadżet program poradnikowy **05:15** Szkoła serial

TYGODNIOWY HOROSKOP Z TAROTEM

BARAN 21.03.-20.04. KRÓL DENARÓW

Czekają Cię trudności finansowe. Nie stosuj starych rozwiązań do nowych spraw.

BYK 21.04.-21.05. AS BUŁAW

Jesteś zmęczony lub przeciążony pracą. Brak Ci energii, by coś zmienić w swoim życiu.

BLIŹNIĘTA 22.05.-21.06. CESARZ

Nie szukaj wsparcia, lecz zacznij rozwiązywać sam własne problemy. Pracowitość zostanie nagrodzona.

RAK 22.06.-22.07. SIÓDEMKA MIECZY

Musisz przede wszystkim rozemnać się w sytuacji. Właściwym postępowaniem będą dyskusje i narady.

LEW 23.07.-23.08. DWÓJKA PUCHARÓW

Idź za głosem serca! Twoje życie emocjonalne jest teraz na pierwszym planie.

PANNA 24.08.-23.09. PAPIEŻ

Podjmując decyzję, pamiętaj, że nie jesteś sam. Działaj tak, jakbyś działał w „wyższej” sprawie.

WAGA 24.09.-23.10. MOC

Użyj swoich szczególnych umiejętności do rozwiązywania zadań, przed którymi stoisz.

SKORPION 24.10.-23.11. DZIESIĄTKA PUCHARÓW

To, czego chciałeś, dostałeś i nie chcesz więcej. Masz czego chciałeś!

STRZELEC 24.11.-22.12. DWÓJKA MIECZY

Konflikt skończy się rozejmem, kompromisem. Zostaną określone obowiązki i prawa obu stron.

KOZIOROŻEC 23.12.-20.01. WISIELEC

Odczuwasz niechęć do działania, brak motywacji i zniechęcenie. Zajmujesz się tylko sobą.

WODNIK 21.01.-19.02. CZWÓRKA BUŁAW

Utracicie spokój i wewnętrzną radość. Przeszłość oddziałuje na teraźniejszość i przyszłość.

RYBY 20.02.-20.03. KOŁO FORTUNY

Nagle, niespodziewane wydarzenia pokrzyżują Twoje plany. Coś, nad czym nie będzie można zapanować.

Wróżka Henry

tarot, runy, talizmany runiczne, numerologia, horoskopy partnerskie
tel. + 32 0496 41 22 40, e-mail: henryka.lorenc@wp.pl

Bigos z cukinii

Mój przyszyły szwagier dał się oszukać, że to prawdziwy bigos, był zaskoczony, że nie ma w nim kapusty! To chyba najlepsza rekomendacja dla tej potrawy. Dzięki cukinii bigos jest lżejszy od tego tradycyjnego.

Składniki:

2 kg cukinii (4 średnie cukinie)
300 g marchewki (2 średnie marchewki)
1 cebula
0,5 kg kiełbasy cienkiej

7 łyżek koncentratu pomidorowego
4-5 łyżek słodkiej papryki
szczypta ostrej papryki
sól i pieprz
olej do smażenia

Przygotowanie:

Cukinię myjemy i ścieramy ją na grubych oczkach tarki. Wykładamy ją na sitku i solimy. W tym czasie ścieramy marchewkę również na grubych oczkach tarki i kroimy cebulę w piórka. W dużym garnku rozgrzewamy olej, szklimy cebulę. Dodajemy marchewkę i smażymy około 2-3 minuty. Następnie dodajemy cukinię, podlewamy całość 1 szklanką wody, dodajemy koncentrat i paprykę, i dusimy pod przykryciem, aż do miękkości warzyw. W tym czasie kiełbasę kroimy w drobną kostkę i podsmażamy. Kiełbasę dodajemy do cukinii. W międzyczasie potrawę przygotowujemy do smaku solą i pieprzem. Podajemy ze świeżym pieczywem. Życzę smacznego!

Uwaga:

- 1) Bigos jest najlepszy 1-2 dni po przygotowaniu, gdy się „przegryzie”.
- 2) Danie jeszcze można podać w trakcie gotowania wodą, jeśli wyparuje.
- 3) Część kiełbasy można zastąpić boczkiem lub go po prostu dodać dodatkowo do potrawy.

Katarzyna Cukier

autorka bloga „Gotuj z Cukierniczką”
gotujcukierniczką.blogspot.fr

PRENUMERATA
VECTORA POLONII

VECTOR
POLONII

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 30004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

DAM PRACĘ**Na stanowisku: drukarz komputerowy**

(obsługa drukarek sublimacyjnych, solwentowych i laserowych)
kontakt: b.sanz@magicparis.fr

Praca dla osoby z doświadczeniem w zakresie obróbki metalu,

technik odlewniczych i lakierniczych.
kontakt: b.sanz@magicparis.fr

Poszukiwana osoba, która ma doświadczenie w szyciu pluszowych zabawek.

Szczegółowe informacje: b.sanz@magicparis.fr

PSYCHOLOG

Beata KWASIEBORSKI
Konsultacje - Paryż X
tel. 06 13 82 20 89

WYNAJMĘ

Domek do wynajęcia. l'île d'Oleron Les Sables Vigniers dla 4 osób (500 m od plaży, piekarnia i pizzeria obok, kuchnia wyposażona z kuchenką, mikrofalówką, lodówką, zamrażalnikiem, pralka, TV, toaleta, prysznic, taras z grillem); wiele tras rowerowych;
maj 230 euro / tydzień, czerwiec 260 euro / tydzień sierpień - 450 euro / tydzień, wrzesień – 250 euro / tydzień

Informacje pod numerem telefonu:

06 68 92 90 22 i
l.driessens@yahoo.fr

BUTIK ARTYSTYCZNY

Zapraszamy do nowo otwartego butiku przy 61, quai de la Tournelle w Paryżu!

W ofercie: pamiątki, książki (katalogi, albumy, przewodniki...), biżuteria, dzieła sztuki (rysunek, fotografia, grafika...), drobne obiekty artystyczne, pocztówki, plakaty i nie tylko...

SPRZEDAM**Pianino cyfrowe Korg SP 170S.**

Instrument w stanie bardzo dobrym, zakupiony rok temu w salonie, z gwarancją, cena: 300 euro
kontakt:
adres.tymczasowy@gmail.com

BUTY – czarne sandały materiałowe, ze sznurkiem do zawiązania na przegubie stopy, obcas ok. 7 cm, wkładka nieskórzana, kupione kiedyś w H&M, nigdy nie założone, rozmiar: 40, cena: 7€, kontakt: alis26@wp.pl

Bezpłatne lekcje języka polskiego

w ramach oferty nauczania w systemie „Education Nationale” dla dzieci i młodzieży.

Zajęcia organizowane są w szkołach francuskich na różnych poziomach językowych.

Szczegółowe informacje na portalu: www.vectorpolonii.com
kontakt: Joanna Zulauf, zulauf@free.fr

Cennik ogłoszeń:

Ogłoszenia drobne do 10 słów – 8 €, każde kolejne słowo – 0,50 €.
Zniżka od trzeciej emisji ogłoszenia.

Ogłoszenia „dam pracę/szukam pracy” – bezpłatne

Prosimy o przesyłanie ogłoszeń na adres: redakcja@vectorpolonii.com
Reklama: cena w zależności od wielkości i ilości emisji.

Cennik w siedzibie Redakcji: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż.

Redakcja VP nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam.

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 33004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Wnętrze człowieka. Tomaszewski

Od wielu lat mieszka w Stanach Zjednoczonych. Jest autorem i wyznawcą filozofii „emocjonalizmu”. Największą wartość widzi w człowieku i tym, co kryje jego wnętrze. Swoją twórczość oparł na wykształceniu artystycznym i technicznym. A uprawia z wielkim powodzeniem projektowanie, malarstwo i rzeźbę.

Dorota z Iną

Imiona dzieci kilkadziesiąt lat temu, stały się nazwami dwóch prac z wzornictwa przemysłowego. „Dorota” i „Ina” należą do czołowych, najważniejszych osiągnięć w artystycznym życiu Lubomira Tomaszewskiego. Wypuszczone na rynek w seriach, powstały w Zakładach Porcelany Stołowej w Ómielowie. Te komplety do kawy zostały odznaczone na Kongresie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Projektantów Wzornictwa Przemysłowego w Paryżu oraz w poznańskim Konkursie Jakości i Estetyki Towarów „Ładne – Dobre – Poszukiwane”. Projekty wzbudziły zainteresowanie Phillipa Rosenthala z Rosenthal Studio. Niestety – jak wspomina Barbara Banaś – polityczne decyzje (w czasie wizyty Rosenthala Tomaszewski został specjalnie wysłany w delegację do Paryża) zablokowały rozmowy i ewentualną współpracę.

Zanim do tego doszło, dzięki koleźce, Tomaszewski rozpoczął współpracę z Instytutem Wzornictwa Przemysłowego, którym rządziła wówczas jego założycielka – prof. Wanda Telakowska. Artysta pracował tam w latach 50. i 60., w Zakładzie Ceramiki i Szkła. „Zaczęliśmy robić małe figurki według tematów, które uważaliśmy za najbardziej właściwe. Naszym dyrektorem była prof. Wanda Telakowska, która miała bardzo nowatorskie podejście do wzornictwa. Dawała nam dużą swobodę” – tak mówił o tym okresie w wywiadzie z Zuzanną Ducką-Lubas.

Wspominane dzieła stały się produktem sztandarym Instytutu. Ich popularność sięgała niemal wszystkich kontynentów i trwa do dziś. Nowatorskie podejście spowodowało stworzenie niepowtarzalnych wzorów

o wysokiej wartości artystycznej. Na szeroką skalę produkowano 120 modeli, z czego 30 autorstwa Tomaszewskiego. Stworzył m.in. „Śpiewaczkę” i „Arabkę”, a także postaci zwierząt, jak: „Kruk”, „Wielbłąd” czy „Kogut”. Płynne kształty, ponadczasowe wzory – kamień milowy projektowania.

Kamień i ogień

Niemal od początku swojej kariery Tomaszewski działał jako rzeźbiarz. Ukończył Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych (studiował również na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, którego z powodów zdrowotnych nie skończył). Tuż po wojnie czynnie uczestniczył w pracach rekonstrukcyjnych w stolicy, pracując m.in. przy odtwarzaniu rzeźb i detali.

Dziennik „New York Times” użył wobec artysty określenia „rzeźbiarz ruchu”. Niewątpliwie Tomaszewski posiada umiejętności, które pozwalają mu z doskonałością boskiego demiurga wydobywać ze starożytnych materiałów silne emocje czy ruch. „Niewielu rzeźbiarzy od czasów Auguste’a Rodina umiało uwolnić ducha uwięzionego w kamieniu lub w innej nieożywionej materii. Lubomir Tomaszewski jest w tym zdecydowanie najlepszy” – pisano na łamach „King Street Chronicle Magazine”. Kamień, drewno, metal, szkło to podstawowe materiały, które umożliwiają artyście stanowcze wypowiedzi. Wydobywa z nich ludzi, duchy, zwierzęta. Podstawowe formy zdobywają nie spotykane wyobrażenia stanowiące o wartości wybitnych dzieł. „Mówiąc wprost, do tej pory nie spotkałem żadnego artysty, w którego rzeźbach skamieniałe drewno zostałoby wykorzystane z takim skutkiem i który tworzyłby biomorficzne formy balansujące między abstrakcją a realizmem z taką wyobraźnią i talentem” – przyznawał Henry Rise-man, dyrektor New England Center for Contemporary Art. Malarstwo Tomaszewskiego zawiadnięte jest głównie jego wojenną przeszłością. „Na moich oczach zginął mój brat,

for. ARS

Rzeźby Lubomira Tomaszewskiego na wystawie w EmArt Gallery z Nowym Jorku

muzyk – największy talent w Polsce, typowany na następcę Paderewskiego. Ja nie jestem pisarzem, więc muszę inaczej przekazać to, co widziałem i czego doświadczałem” – przyznawał artysta Zuzannie Duckiej-Lubas. Narzędziem stają się w tym przypadku ogień, dym i papier. „Powstanie warszawskie czy powstanie w getcie rozgrywały się wśród ognia i dymu. Tak też chciałem to pokazać. Papier i ogień, moim zdaniem, znakomicie ilustrowały moment utraty” – mówił Tomaszewski.

Dzieła artysty zobaczyć można m.in. w: Muzeum Narodowym w Warszawie i Krakowie, Muzeum Powstania Warszawskiego, Victoria and Albert Museum w Londynie oraz zbiorach Jimmiego Cartera (byłego prezydenta Stanów Zjednoczonych).

Człowiek i emocje

Wraz z Kathryn Kollar (choreografką) i Aleksandrą Nowak (malerką) Tomaszewski założyli grupę artystyczną o nazwie „In tune with Nature” (z pol. „W harmonii z naturą”). Był 1994 r. Artysta wyjaśniał krótko: „Zdecydowaliśmy się szukać wspólnego podłoża dla różnych rodzajów sztuki”, a to wszystko z powodu szokujących doznań proponowanych przez sztukę nowoczesną.

Z biegiem czasu w szeregi wstępował następni wyznawcy, propagowanej filozofii. Po czterech latach, istniejąca po dziś dzień, grupa przybrała nazwę „Emocjoniści”. Zrezygnowała z różnych form: malarze, rzeźbiarze, fotograficy, muzycy, tkacze, graficy... Wśród nich są Polacy, Amerykanie, Ukraińcy. Wszyscy podpisują się pod słowami Tomaszewskiego, który wielokrotnie powtarza: „Dla mnie w sztuce najważniejsze jest ludzkie wnętrze, emocje... Zrodził się on nie tyle z tego, co jest w sztuce, tylko z tego, co jest we mnie... Dla mnie sztuka, która nie mówi nic o wnętrzu człowieka, nie jest prawdziwą sztuką”. Stworzony w ten sposób „emocjonalizm” stał się nowym nurtem w sztuce. Nurtem, który ma uratować artystę i widza. Ma zagłębiać się oraz wierzyć w moc człowieka i jego wnętrza.

Anna Rudek-Śmiechowska

for. ARS

Rzeźby Lubomira Tomaszewskiego na wystawie w EmArt Gallery z Nowym Jorku